

**DUHOVNO
ŽIVLJENJE
1987**

JUNIJ

JUNIO DE 1945

Culmina la tragedia del pueblo esloveno. El ejército nacional, después de su retirada, sentó sus reales en el campo de Vetrinj en Carintia (Austria). La región estaba bajo la administración inglesa. Los soldados eslovenos fueron inmediatamente desarmados y pocos días después se les prometió que se los conduciría a Italia. En efecto, los ingleses prepararon los medios de transporte, pero en vez de llevarlos hacia el sudoeste, fueron hacia el sudeste. En la frontera austríaco-yugoslava fueron entregados a los guerrilleros de Tito, cumpliéndose así con un anterior acuerdo secreto. Lo que ocurrió luego en los transportes y en los campamentos de prisioneros con los oficiales y soldados, supera toda imaginación. Salvo algunos jovencitos, que fueron separados y destinados a la "reeducación", los demás fueron despojados, golpeados, humillados, torturados con hambre y sed. Algunos fueron masacrados en el acto, y los restantes, desnudos y atados con alambre fueron ametrallados y arrojados a fosas comunes (en Teharje, en las grutas de Kras bajo el Krim y en los bosques de Kočevje). Esta matanza de 10.000 a 12.000 hombres y jóvenes supera numéricamente la matanza de los oficiales polacos en Katyn. Las fosas eslovenas son aún más trágicas, porque el pueblo esloveno es veinte veces menor que el polaco y diez mil personas significan más del 5% de la población total (en la Argentina corresponderían a ello 100.000 personas). Fue el exterminio casi de una entera generación masculina.

Se mantuvo el imperio del terror. A los crímenes ocultos y a los continuos encarcelamientos se sumaron deportaciones masivas hacia los campamentos penales y de trabajos forzados y los "juicios" ante los "tribunales populares". El régimen comunista confiscó y, en parte, aniquiló todas las instituciones democráticas, se apropió de la prensa y de otros medios de difusión. El marxismo se convirtió en la única ideología permitida y el partido Comunista asumió el poder en forma exclusiva.

Prva naša dolžnost je, da **ne smemo molčati** o komunizmu, o njegovih zmotah in nevarnih ciljih. Papež zelo obsoja zaroto molka, ki mirno pusti, da komunizem skrivaj izpodkopava vero in krščansko kulturo. Molčati o komunizmu in njegovi nevarnosti je greh zoper Boga in bližnjega. Moramo govoriti, četudi bi nas nekateri ne marali poslušati ali bi nas zaradi tega preganjali ali nam s smrtjo grozili. Svojo od Boga naloženo dolžnost moramo storiti, da ne bomo pred večnim Sodnikom odgovorni za to, če bi zaradi našega molka duše zapadle brezboštvu.

Škof dr. Gregorij Rožman

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 54

JUNI 1987

Sodbo prepuščamo Bogu!

Spet se spominjamo strašne vetrinske tragedije, ki nima primere v slovenski zgodovini. To je še vedno naša silna bolečina. Kako more kdo zahtevati od nas, da naj tega množičnega umora ne omenjamo, o njem ne pišemo in nanj popolnoma pozabimo? Saj so še med nami matere in očetje sinov, ki so bili mučeni in umorjeni! Saj še vedno ni bila javno priznana krivica, obrekovanim še ne vrnjena čast!

Nikakor pa ni res, kakor nam nekateri očitajo, da gojimo sovražstvo in maščevanje do krivcev tega strahotnega zločina, storjenega po koncu vojne. Res je, da smo večkrat zapisali resnico, da smo se začeli bojevati zoper partizane, ki jih je vodila komunistična partija, V SILOBRANU IN TO ŠELE POTEEM, KO SO BILI POBITI ŽE ŠTEVILNI SLOVENCII. Toda nikdar nismo zapisali besede, ki bi izražala sovražstvo in pozivala k maščevanju. Prav nasprotno! Naj v tej zvezi omenimo ŠKOFA DR. GREGORIJA ROŽMANA, ki ga skupaj z nami, ki se nismo hoteli podrediti komunistični oblasti, vse režimske publikacije in vsi režimski večji ali manjši funkcionarji od leta 1941 pa vse do danes neprestano označujejo za izdajalca. Ko je prejel škof Rožman od dr. Jožeta Basaja poročilo o izročitvi domobrancev partizanski vojski, ki je bilo za škofa in nas vse begunce strašen udarec, ni bilo v škofovem odgovoru dr. Basaju nobene besede o maščevanju, ne zahveve po božji kazni za morilce, ampak beseda o odpušcanju. Podobno je škof zapisal v reviji „Ave Maria“ januarja 1955, štey. 1-2: „Ob de-

setletnici (vetrinjske tragedije) ne bomo vzbujati nove žalosti, ne bomo klicali na krivce pravične kazni, še manj gojili v srcih sovraštvo in maščevalna čustva. **SODBO PREPUŠČAMO BOGU.**“

Pa ni v tem smislu goveril in pisal samo naš rajni škof Rožman, ampak so v takem duhu napisane tudi naše emigrantske publikacije, tudi glasila protikomunističnih borcev, in govorjene besede na številnih prireditvah in sestankih. Nikjer besede o sovraštvu, nikjer besede o maščevanju. Mi želimo vsem Slovencem in slovenski domovini vse dobro in prosimo Vsemogočnega: Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.

V uteho in tolažbo pa nam je, da je tudi v domovini vedno več ljudi, celo iz vrst bivših partizanov in komunistov, ki „zdaj trpijo zaradi svojih dejanj v preteklosti... in zardevajo od sramu“ (Štih, C. Z. III/8) ter — če že ne iz verskih — pa iz etičnih, moralnih in filozofskih motivov predlagajo pravičen pogled na pretekle dogodke in sklenitev sprave med vsemi Slovenci.

Bog blagoslovi to naše in njihovo prizadevanje za medsebojno pomirjenje in spravo!

Rudolf Smersu

B E G U N K A

Gledam:

v smelem zanosu kot orli gredo
mimo. Njih duše peroti
pnó se vse više skozi noč in vihar
daljnim, neznanim obzorjem nasproti.

Kot beračica ob strani stojim.

Leta teko... Trpim.

Gledam:

Vsa njih hotenja so kvišku usmerjena,
vsa njih poslanstva v zasnovi izmerjena.
Žena!

Kam je šla, kcd hodi — Tvoja mladost?

Nimam besede za svojo bridkost.

Mirko Kunčič

Katoliški shod za našo rast!

„Bog je hotel ljudi posvečevati in zveličati ne posamič in brez vsakršne medsebojne zveze, temveč jih je hotel narediti za ljudstvo, ki bi ga priznavalo v rešnici in mu sveto služilo,“ izjavlja II. vatikanski cerkveni zbor.

Božje zamisli so položene v naravo sveta in človeka, ki je křona te narave. Zamisel odrešenja človeka, ki je s smrtnim grehom zapadel večni smrti, je Bog začel uresničevati v izvoljenem narodu, v ljudstvu, ki naj bi bilo nosilec načrta in posredovalec njegovega modrega vodenja zgodovine v Izraelu. To starozavezno ljudstvo se je mnogokrat uprlo tej božji zamisli, pa bilo tudi kaznovano za svoje kršitve. Zakon, ki zahteva medsebojno soodreševanje človeškega rodu, pa je za večno spolnil in mu izkazal spoštovanje v najodličnejši meri sam Jezus, edini Odrešenik človeštva, ko je vsem ljudem namenil eno, sveto, katoliško Cerkev. V to Cerkev je bil po nedoumljivi božji dobroti že pred 1100 leti poklican tudi naš slovenski narod.

Del velikega božjega ljudstva je tudi skupnost slovenskih katoličanov v Argentini. Ta skupnost mora upoštevati božjo zamisel, ki jo je vatikanski cerkveni zbor poudaril, da se ne moremo zveličati brez medsebojne zveze, povezano-

sti, skrbi drug za drugega. Količkor bolj se bomo tej zamisli poskušali, toliko več rojakov se bo zveličalo, kar je vendar končni namen vsega našega dela.

Skupno življenje in skupno delo prinaša neizmerno blagodejne sadove za vsakega posameznika, pa tudi nekaj težav in večkrat tudi trpljenja. Medsebojni odnosi med ljudmi različnih značajev in čutenja nujno povročijo potrebo po zavestnem iskanju soglasnosti in usklajanju vseh, če le obstaja v vseh prizadetih volja, da hodijo kot eno ljudstvo k skupnemu cilju. Cilj je enim bolj, drugim manj jasen. Tudi Cerkev je morala v svoji človeški obliki za časa Janeza XXIII. pogledati na „znamenja časa“, da ne bi trpela njena duhovna sila. Znamenja časa so važna tudi za našo skupnost. Zaznati jih, pa jih pravilno presoditi v znamenju naših ciljev, sprejeti jih ali pa odkloniti, je naloga, ki naj bi se je lotili z našim katoliškim shodom Slovencev v Argentini.

Ljudje se shajamo ob različnih prilikah in za različne namene.

Na katoliški shod se sklicujemo, ker čutimo, da nam današnji čas hoče nekaj povedati, in skupaj bomo prišli kot katoličani, ki imajo določen namen.

Čas nam govori, da ni isti kot

Delegat dr. Alojzij Stare s škofom dr. Janezom Jenkom na letališču 25. aprila 1987 (foto Oscar)

leta 1945, pa čeprav nosi to letnico kot neizbrisno znamenje za vsakega, ki ga hoče pravilno spoznati; da ni isti kot leta 1948, ni ti isti kot leta 1982, ko nas je obiskal nadškof Šuštar.

Čas nam tudi govori, da v naše romanje vstopajo mladi, katerih korak je hitrejši od našega, katerih navdušenje za božjo stvar pa ni nič manjše od gorečnosti njihovih prednikov. Čas pravi, da je slovenska domovina prišla do diha, da postajamo zanjo na nov način dovezetni; čas nas opominja, da je argentinska domovina napačena od brezverstva in mark-

sistične zablode in je s tem napačena tudi večna sreča naše lastne mladine.

Shod nas sklicuje tudi za **določen namen**: kaj in kako naj delamo slovenski katoličani v Argentini, da bo naša skupnost in mi sami rastle, se spopolnjevali, se krepili in razlili čez vse naše delo Kristusovo luč, njegov nauk in milost.

Ena bistvenih lastnosti shoda je, da nas zbere, da se snidemo, da se razgovorimo. V naši skupnosti nahajamo različne dejavnosti; pri vseh so navzoči katoliški ljudje, ki jih družijo Kristusov nauk

in priznavajo učenje Cerkve. Naravno je, da vsako delo zahteva svoj način in da ti načini izoblikujejo tudi svoje držje. Da ne bi lastne držje in lastni načini škodili glavnemu namenu, da nas ne bi zavedle na stranpoti ali v slepe ulice, ki potem zahtevajo nazaj-hojo, je potrebno, da v razgovoru začutimo v globini enakost in skušamo najti v površinski različnosti enodušno usmerjenost. Ob shodu bomo spoznavali svoje poglede, jih naravnali na osnovi krščanskega kompasa, premerili svoje moči, pa v skladu s temi močmi zastavili naloge; videti hočemo, kje pešamo, kje se nam pot udara, kako nabrati novih sil.

Shod bo od nas zahteval vztrajnosti. Misli, ki so do sedaj zbrane v Građivu, ki je bilo objavljeno v septembrski številki DŽ, bodo morale dozorevati in se prelivati v naše delovanje. Shod naj pobudi voljo, da se bo naše mišljenje obrnilo na pekoče probleme, ki zahtevajo pravilen odgovor; shod naj pri mladini obudi zavzetost za delo na duhovnem področju naše skupnosti.

Z geslom smo hoteli poudariti, da mora katoliški shod roditi rast naše skupnosti, jo uravnati in pospešiti. Rast pa mora poganjati iz smisla, iz namenov, iz vrednostnega ustroja, iz idealov, ki so vredni našega življenja.

Naša zdomska domovina je prehodila svojih 42 let v moči zvestobe načelom, ki so jo vodila vse-skozi: zvestoba Bogu in Cerkvi,

svojemu narodu in svobodi, pa samostojnemu življenju navkljub maloštevilnosti in vpricho bahatega bogastva tujih ustanov; zvestoba svojim mučencem in svojemu trpljenju, kar nas sicer stane, ko moramo zavračati na prvi vtis imenitne priloznosti za lahko in netvegano življenje.

Katoliški shod mora te vrednote nanovo visoko povzdigniti in jim v današnjosti pokazati pravo in bleščeče lice, da bodo mladi rodovi spoznali, kako bogata je prigarana dediščina, ki jo bodo prejeli od staršev in jo bodo morali predati svojemu rodu.

Naša skupnost je imela in ima voditelje, ali nikdar niso bili oni nad vrednotami, za katere smo vsi skupaj, oni in mi, živelj in jim služili. Zato mora ostati naše vodilo, da so nad vse ideali, ne pa ljudje, ki smo podvrženi zakonu smrti. Tako ustanove ne bodo nikoli padale s padcem voditeljev, temveč se bo ravno njihova voditeljska veličina skazala po neodjenljivosti ustanov, katere so vodili in morda ustanavljali. Katoliški shod naj zagotovi življenje našim ustanovam in pridobi sodelavce zanje.

Ena odločilnih nalog na duhovni ravni skupnosti bo **vzdrževanje vrednostnega ustroja** v naši družbi: zvestoba **katoliški veri** in **slovenstvu** in kar ju vzdržuje: **slovenska govorica** kot naša govorica, kar pomeni, da je materina, prvotna, pogovorna in daleč pred priučenimi jeziki; naša **kultura**, ki se mora oplajati z drugi-

Ob prihodu škofa dr. Janeza Jenka kot predstavnika slovenskih škofov in njegovega spremljevalca msgr. Franca Boleta na buenosaireško mednarodno letališče Ezeiza, se je zbralo veliko število rojakov: otrok, deklet in fantov, in odraslih. Prisrčnost prvega srečanja se je potem ponavljala in še stopnjevala skozi ves mesec njegova bivanja med nami.

mi, pa ostati naša; spoštovanje duhovnega sveta, kateremu mora skupnost dajati prednost pred stvarnim; smisel za odpoved, žrtvovanje, pokorščino pravičnim zakonom in avtoriteti; visoko razvit čut za svobodo, pravico, rešnico, poštenost, iskrenost in skromnost.

Katoliški shod ni verski shod, pa čeprav bo govoril o naši veri in moralnih problemih. Je shod katoličanov, ki hočejo na vse živ-

ljenjske probleme naše slovenske skupnosti in našega naroda gledati po katoliško, v luči svoje vere, v soglasju z naukom Cerkve in nadaljujoč -delo slovenskega katoliškega gibanja. Dotaknil se bo naših svetnih zadev pod katoliškim vidikom, ali njegovi zaključki ne bodo mišljenje Cerkve, temveč mnenje katoličanov, ki žele biti pokorni nauku te Cerkve.

Milan Magister

Prvi petki - še sodobni?

Je še sodobna pobožnost prvih petkov?

Ne samo sodobna, ampak tudi zelo aktualna! Morda bolj kot kdaj prej. To pobožnost je Kristus razodel svetu po sveti redovnici Mariji Marjeti Alacoque v dobi velike verske krize 17. stoletja. In nismo pesimisti, če rečemo, da danes preživlja svet in tudi Cerkev še večjo krizo, ki je predvsem duhovna, torej verska in posledično moralna. Človeštvo pozablja Boga, ga tudi načrtno izriva iz osebnega in javnega življenja. Smo na velikem in odločilnem preobratu človeške zgodovine, a kot do sedaj kaže, ne na boljše, temveč na slabše. Za ta čas velja Kristusovo opozorilo in vabilo: „Človeštvo ne bo našlo miru, če se ne bo z vsem zaupanjem zateklo k božjemu usmiljenju“ — to so besede, ki jih je domnevno naslovil Kristus svetu, tokrat po poljski redovnici Faustini Kowalski, kateri je tudi naročil, naj v svetu širi pobožnost k božjemu usmiljenju.

Žal je po drugem vatikanskem koncilu tudi pobožnost pravih petkov po mnogih krajih začela pešati. Ne ker bi jo Cerkev prenehala priporočati — uradna Cerkev jo je vedno priporočala, temveč po krivdi nekaterih „modernih apostolov“, ki so sodili, da te vrste pobožnosti ne ustrezajo več naši dobi in

novim nalogam Cerkve.

Kot vemo, pobožnost prvih petkov sloni na takoimenovani „veliki obljubi“ Kristusovega Srca, ki jo je razodel svetu po sv. Marjeti Alacoque (1688). Glasi se: „V preobilju svojega usmiljenega srca ti obljubim, da bo neskončna ljubezen mojega srca podelila milost končne pokore tistim, ki bodo prejeli sv. cbhajilo devet zaporednih prvih petkov v mesecu. Ne bodo umrli v moji nemilosti, ne brez zakramentov; in v tistih zadnjih trenutkih jim bo moje srecé varno zatočišče.“

Kristus nam v tej obljubi zagotavlja največjo milost, ki jo more kdo prejeti v tem življenju, milost srečne smrti, da bomo umrli kot božji prijatelji in se tako zveličali. Kaj večjega si more človek želeti? Za nebesa smo rojeni, zanje živimo in dosegli bomo smisel svojega življenja, če se bomo zveličali.

Pogoj za to, da postanemo deležni te velike obljube, je zelo preprosto in lahko izpolnjivo: vredno prejeti sv. obhajilo devet zaporednih prvih petkov. Ni čudno zatorej, da je ta pobožnost v celotni Cerkvi postala ena najbolj razširjenih in tudi priljubljenih pobožnosti. Hvala Bogu, tudi med nami Slovenci, preje doma in sedaj tu v zdomstvu. Izredno razveseljivo je, koliko naših ljudi ob prvih petkih pristopa k spo-vedni in sv. obhajilu. Zato obdržimo za vsako ceno to navado in še povečajmo skrb za to, da bo čim več vernikov vsaj enkrat, če ne večkrat v življenju opravilo prve petke. Kakšno tolažbo nam bo dajala v zadnji uri zavest, da smo jih v življenju opravljali! Starši naj bi se posebej brigali za to, da njihovi otroci že od otroških let naprej pristopajo k obhajilu na prve petke. V kolikšno tolažbo jim bo, tudi če morda pozneje kakšen od otrok stopi na slabo pot, zavest, da je ne le enkrat, temveč celo večkrat otrok opravil to pobožnost. Leta 1882 je neki Amerikanec po imenu Kemper, dal prevesti 12 Kristusovih obljub (med katerimi je „velika obljuba“

**NAMEN
APOSTOLSTVA MOLITVE
ZA JUNIJ**

Splošni: Da bi se razširilo o-srečujoče spoznanje: Kristus je edini človekov O-drešenik.

Misijonski: Za Cerkev v Indiji in njeno oznanjevalno delo med tamkajšnjim prebivalstvom.

Slovenski: Da bi ob naših svetniških kandidatih Slomšku, Baragu in Gnidovcu odkrivali svoje duhovno poslanstvo.

ba“ na dvanajstem mestu) v več kot 200 jezikov in potem v milijonih letakov širil po svetu pobožnost k presv. Srcu Jezusove-mu. Širimo jo tudi mi, kjerkoli moremo! Kako lep, čeprav čisto preprost apostolat, lahko na tã način vršimo! Kristus je širiteljem te pobožnosti celo obljubil: „Ose-be, ki širijo pobožnost do presv. Srca, bodo imele svoje ime za-pisano v mojem Srcu in nikoli ne bo iz njega izbrisano.“

Lojze Kukovica

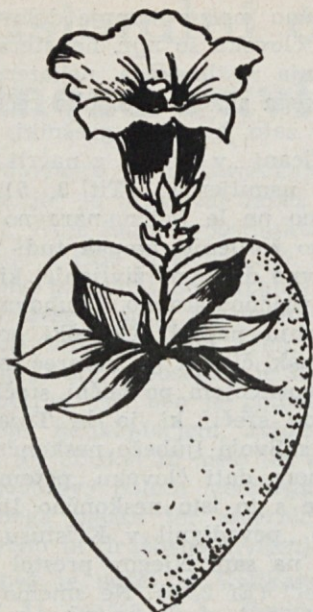

Fizično - duhovna vsakdanjost

Da je naše dan za dnevom življenje občutno fizično, večkrat celo pod pritiskom pomanjkljive snovnosti, vemo; toda ali smo prepričani, da je ista vsakdanjost usmerjena — z vsem, kar je, in z vsem, kar predstavlja — tudi v kristjanovo duhovno življenje? Z malce drugačnimi besedami: ali smo kdaj resno pomerili tudi svoje vsakdanje življenje po vse presnuočih besedah Učlovečene Božje Modrosti? Sv. Janez Evangelist se je še posebno potrudil, da zbere kar se dá dosti teh besed, tudi če se na videz ponavljajo; beremo jih nanizane od 13. do 16. poglavja njegovega evangelija; pravim „njegovega“, ker se mi moderne kritike o drugačnem avtorju tega evangelija ne zdijo uместne: devetnajst stoletij nepretrgane katoliške tradicije o Janezu Evangelistu, zgoščenih v drugovatikanski dokument Dei Verbum (prim. npr. odlomek št. 18), je zgodovinska resničnost, ki jo morajo jemati v poštev vsakršne podmene „o tem, kar se je resnično dogajalo“, sicer ostanejo v območju predsodkov in sanj. Vsebinsko Gospodovih besed od 13. do 16. poglavja (odnosno zgoraj omenjenega dela Janezovega evangelija — poglavja in verzi so v splošni rabi šele od 1551 naprej) bi lahko povezali z naslednjim

stavkom: Gospod Jezus napovedo novo zgodovinsko obdobje človeštva z obljubljenim prihodom Sv. Duha. Jezusov odhod k Očetu ne pomeni za tiste, ki Vanj verujejo in Ga ljubijo, resnične izgube — nasprotno, zdaj šele lahko pošlje Svetega Duha, da prenovi srca in jih usposobi, da žive združena z Vstalim, Živim Jezusom, kar daleč presega še tako naravno občevanje z Njim, kot so ga bili deležni Njegovi prvi učenci. Na osnovi sv. krsta, „po katerem se človek pogrezne v Kristusovo velikonočno skrivnost“ (2. Vat. Zb. Sacros. Concilium odl. 6), Sveti Duh nenehoma sodeluje pri naši rasti v smeri Kristusove popolnosti (prim. Kol 2. 10). Čimbolj se človekovo srce približa Kristusu, tem bolj lahko premaga vase ukrivljeno sebičnost, tem bolj postane svobodno, tem bolj postane krepostno, to je, krepko za najrazličnejše podvige pri gradnji dobrega: „popoln človek je popoln v primeri s Kristusovo zrelostjo... In za to nas mora voditi resnica, navdihnjena od ljubezni. Na ta način doraščamo, od te rasti ni ničesar izvzetega, rast pa je usklajana s Kristusom Glavo (našega celotnega organizma).“ (Ef 4. 13-15)

V tej perspektivi „skrivnostnega Kristusovega programa“ (Ef

3, 9) za človeštvo je v vsako krščeno srce položeno duhovno življenje, to je, s fizičnim življenjem spojeno deležništvo pri Svetem Duhu: „Kar je naravno rojenega,“ je razložil naš Gospod Nikodemu, „ostane v območju narave; kar se rodi na duhoven narve; je duhovne narave“. (Jan 3, 6) Vsako krščeno srce je deležno Svetega Duha; spolna razlika ne igra vloge in stanovska razlika je brez pomena; letni časi ne odločajo udeležbe, praznični in navadni dnevi, velika mesta in neznatna naselja, dežele in celine nimajo pri tem besede; „Bog odrešuje po veri v Jezusa Kristusa in to odrešenje je za vsakogar...

brez razlike“ (Rim 3, 22). Seveda zahteva bogastvo ustvarjenega sveta spoznanje in priznanje razlik in različnosti; tako se prilagajamo njegovim značilnostim in zakonitostim in moremo „v skladu s stvarmi in brez nereda“ (1 Kor 14, 40) ravnati in živeti; toda v točki temeljnega deležništva pri Svetem Duhu smo si vsi krščenci in krščenke enaki; hvaležni lahko ugotavljamo s sv. Jakobom: „Bog vsakomur rad daje in ni Mu tega (nikdar) žal“ (Jak 1, 5). „Po Svetem Duhu je naše srce (takorekoč) potopljeno v božjo ljubezen“ (Rim 5, 5), z božje strani so vsi pogoji dani, da zaživimo „duhovno življenje... iz duhovne modrosti, s katero najdemo (polno) življenje in (resničen) mir.“ (Rim 8, 5-6) Kakšne „globine“ se skrivajo „v zakladu božje modrosti“ (Rim 11, 33)! Toda kljub temu, da nas zdaj obdaja božja ljubezen, da smo takorekoč vanjo potopljeni, nas še zmeraj obdaja tudi svet, saj smo in ostanemo bitja fizično-naravno duhovne n narave, v čemer je naša neovrgljiva odlika srednikov med fizičnim in duhovnim; in pogreznjenost v fizično-naravno duhovni svet se zdi močnejša od istočasne pogreznjenosti v nadnaravni duhovni svet — že sv. Janez Evangelist je moral svariti prve kristjane: „Ne darujte svoje ljubezni (fizično-naravno duhovnemu) svetu za vse to, kar vam nudi: kdor ljubi svet, nima v sebi Očetove ljubezni. Kaj pravzaprav nudi svet? Samo zadovolji-

tev neurejeni naravi, užitek očem, prazen lesk življenja; vir takšnih stvari je svet, ne Oče (v nebesih). Svet in njegovi užitki izginevajo; človek ki uresničuje božjo ureditev (sveta), ne izgine, tak človek je večer.“ (1 Jan 2, 15-17) Človek, ki uresničuje božjo ureditev sveta, je torej človek, ki misli, govori, in dela v skladu s svojo fizično-naravno duhovno in nadnaravno duhovno naravo. Dejstvo, da je prejel tudi nadnaravno življenje, ne le ne pomeni preloma s fizično-naravno duhovnim svetom človeka, celo odlikuje in bogati ga in se upira le grehu kot osnovnemu neredu: „vaša ljubezen mora biti iskrena: zlo morate imeti za največjo nesrečo, uresničenje dobrega pa za vsesplošen cilj.“ (Rim 12, 9) Upor zlu kot grehu naj nas ne plaši in naj nam ne zamegli perspektive; slovesna Zveličarjeva izjava: „Nisem prišel klicat (vabit k Bogu) pravičnih ljudi, ampak grešnike“ (Mat 9, 13; podobno pri Marku 2 in Luki 5) nam mora ostati za temelj realizma; naš Gospod nas bolje pozna kot mi sebe, in v Svetem Duhu, ki smo Ga deležni, imamo oporo za premagovanje zla, tudi če zahteva v določenih primerih v ta namen pripravljen zakrament svete spovedi. Kljub temu, da smo grešniki, smo kot krščenci in krščenke poklicani k nadnaravno duhovnemu življenju v skladu s fizično-naravno duhovnim življenjem, kajti človek je en sam in življenje je v svojem bistvu celota, ki jo lahko tvorijo

različno močne stopnje delovanja (pri človeku so npr. nekatera delovanja rastlinskega, nekatera živalskega značaja). Lahko rečemo: prav zato, ker smo grešniki, smo poklicani „v skladu z načrti božjega usmiljenja“ (Tit 3, 5), da živimo ne le fizično-naravno duhovno življenje, ampak tudi nadnaravno duhovno življenje, ki daje fizično-naravno duhovnemu življenju najbolj človeški smisel — vsak človek je namreč rojen s hrepenenjem po večni sreči, to je, po sreči, ki jo le Troedini Bog s Svojo ljubečo neskončnostjo more dati človeku, potem ko ga je s to isto neskončno ljubeznijo „povzdignil v Kristusu Jezusu na sam Njegov prestol nad nebese“ (Ef 2, 6). Ne smemo pozabiti, da nas nekoč čaka življenje v poveličanem telesu na novi zemlji novega vesolja (prim. Raz 21, 1), življenje v polnem smislu človeško, to je, končno zakoreninjeno v nadnaravni moči, ki nas po Svetem Duhu družijo z Očetom in Sinom in s sočlovekom; biti deležen Svetega Duha pomeni, da „ostane Sveti Duh vekomaj pri nas“ (Jan 14, 16). Toda to „priateljstvo“ (Jan istotam) že traja, je osnova našega krščanskega življenja, ki ga dela nadnaravno duhovno; fizično in naravno-duhovno je človeško življenje že samo po sebi, ker človek ni le snov in ne le bitje živalske narave; „že zdaj smo božji sinovi (in hčere),“ razlaga sv. Janez Evangelist, „in kaj bomo (vsled tega) nekoč, nam ni razodeto. To

Pastoralni obiski Janeza Pavla II. v Argentini

„Potovanje za oznanjevanje evangelija“ je imenoval Janez Pavel II. svoje zadnje apostolsko potovanje v Čile in Argentino. Bilo je osmo na „kontinent upanja“ in triintrideseto zunaj Italije. Bilo je najbolj intenzivno od vseh: trajalo je 13 dni in obsegalo je 36.613 kilometrov. Sv. oče je potoval z letalom, helikopterjem, avtom in ladjo ter obiskal 19 mest ter imel 62 govorov, polnih verskega in nramnega nauka ter smernic za cerkveno in družbeno življenje.

Papež je odšel iz Vatikana v torek 31. marca in z „Boeingom 747“ Alitalie pristal po 13 urah in 20 minutah vožnje v Montevideu, kjer se je zadržal 13 ur. V Čilu, kamor je prišel prvič, je bil od 1. do 6. aprila in imel 28 govorov. Iz Čila se je napotil v Argentino v ponedeljek 6. aprila. V Argentini je že bil enkrat: 11. in 12. junija 1982. Sedaj je trajal njegov obisk do cvetne nedelje, 12. aprila, obiskal je 10 mest in imel 29 govorov. Vožnja iz Čil do

Buenos Airesa je trajala 2 uri in pol.

Ponedeljek, 6. aprila:

Buenos Aires

Na buenosaireškem letališču Newbery so visokega gosta sprejeli zastopniki civilnih in cerkvenih oblasti. Sv. oče je najprej poljubil tla Argentine, nato ga je spoštljivo pozdravil državni predsednik Alfonsín ter se mu zahvalil za njegovo posredovanje za mirno rešitev ozemeljskega spora med Argentino in Čilom. Papež se je zahvalil za povabilo na obisk in prisrčen sprejem ter podčrtal pastoralni namen obiska: prihaja kot učitelj vere in znanilec Kristusovega miru. Prijateljsko razpoloženje argentinskega ljudstva ves čas obiska je prišlo do izraza že takoj na letališču z navdušenim vzklikanjem množic.

8 km dolgo pot do buenosaireške stolnice je prevozil z avtomobilom. V nabitto polni stolnici je najprej počastil sv. Rešnje telo, po pozdravnih besedah kardinala Aramburuja je spregovoril škofom, zastopnikom duhovnikov, redovnic in božjega ljudstva o zvestobi Kristusu in potrebi prenovitve, da bomo „živi kamni Cerkve, ki se trdno naslanja na Kristusa.“

.....

pa vemo, da bomo podobni Njemu... da Ga bomo dojemali kakor On dojemal nas. Kdor to od Njega pričakuje, se trudi za čisto življenje“ (1 Jan 3, 2-3).

(Konec prihodnjič)

Iz stolnice se je napotil v 200 metrov oddaljeno vladno palačo. Najprej sta imela s predsednikom Alfonsinom zaseben pogovor, nato mu je Alfonsín predstavil svojo družino (mater, ženo in 6 otrok z njihovimi družinami). V „belem salonu“ je Janez Pavel II. spregovoril članom vlade, voditeljem političnih strank ter predstavnikom senatne in poslanske zbornice: Krščansko sporočilo je blagovest za vse, tudi za svet politike, ekonomije in zakonodaje. Majski trg je bil poln navdušene množice in papež je pred odhodom iz vladne palače stopil na njen balkon in se zahvalil za vso vdanost in pristrčnost ter vsem izrazil svoje najboljše želje.

Na nunciaturi je zvečer imel srečanje s 65 predstavniki diplomatskih zastopstev. Po nuncijskem nagovoru je diplomatskemu zboru spregovoril sv. oče o pogojih za mirno sožitje med različnimi deželami. Okrog nunciature se je zbralo veliko mladih, ki jih je pozdravil s terase, pred počitkom pa je šel še molit v kapelo.

Torek, 7. aprila:

**Buenos Aires - Bahía Blanca -
Viedma - Mendoza - Córdoba**

V torek ob 8 zjutraj se je odpeljal na letališče Newbery in od tam s predsednikovim letalom v 580 km oddaljeno Bahío Blanco. Ob križišču cest 3 in 252, 12 km iz mesta, stoji kip „Cristo del Camino“ (v znak, da vse poti

vodijo h Kristusu) in je bil oder za mašno daritev. Ob velikem križu je stala podoba Marije „de las Mercedes“ iz stolnice. Rimskega romarja je pričakovalo 130 tisoč vernikov. Krajevni nadškof Mayer ga je pozdravil. Kristusov namestnik pa je med evharistično daritvijo govoril o evangelizaciji poljedelskega prebivalstva, o Stvarniku in o človeku v luči vere. Dar velike košare žita je simboliziral plodnost vlažne pampe.

Ob 13.30 je bil sv. oče že v Viedmi (232 km proti jugu). Besedno bogoslužje in srečanje s tamkajšnjim prebivalstvom je imelo misijonarski značaj. Po pozdravu škofa Hesaynea je Janez Pavel II. govoril o novi evangelizaciji in delu za celosten razvoj človeka. Med 50 tisoč zbranimi verniki Patagonije je bila močna skupina Indijancev Mapučev, katere je papež pozdravil tudi v njihovem jeziku.

Iz Viedme do Mendoze je tisoč dvanajst kilometrov. Na vožnji je papež pokosil in malo počival. Ob poti iz letališča na kraj srečanja so bile predstavljene različne dejavnosti, med množico v špalirju je bilo tudi veliko gavčev na konjih. Bogoslužno srečanje je bilo uglašeno na temo mir. Ob oltarju je bila podoba rožnovenske Matere božje, zavetnice province. K srečanju, ki je bilo izredno praznično, se je zbralo okrog 200 tisoč vernikov. Besede sv. očeta o miru, ki je božji dar, ki ga je pa treba osvajati sleherni dan, saj terja zavzetost za človeka in

Vozilo z Janezom Pavlom II. pred Slovensko hišo v Buenos Airesu 10. aprila 1987 na poti v ukrajinsko stolnico (foto dr. Jože Dobovšek)

njegove neodtujljive pravice in se krepki z molitvijo, so bile posebej primerne zavoljo zemljepisne lege Mendoze. K srečanju se je zbrala tudi mendoška slovenska skupnost.

Ob 19. uri je rimski romar odšel v Córdoba (465 km). Ob cesti do nadškofije (15 km) ga je tudi pričakovala navdušena množica. Sv. oče je v nadškofijski hiši povečerjal in prespal noč.

Sreda, 8. aprila:

Córdoba - Tucumšn in Salta

V stolnici se je ob 8 zjutraj zbralo 100 bolnikov in invalidov, ki so

simbolizirali vse bolnike v deželi. Z njimi je bilo bolniško osebje in sorodniki. Papež je najprej pomolil pred sv. Rešnjem telesom, nato pa spregovoril bolnikom o Gospodovem križu, ki daje slehernemu trpljenju odrešenjsko vrednost, jih blagoslovil in osebno pozdravil slehernega od njih. Več mater mu je predstavilo svoje otroke, da bi jih blagoslovil. O ganjenosti preizkušanih bratov so pričale solze veselja in hvaležnosti do vrhovnega pastirja Cerkve, ki se kar ni mogel odtrgati od njih.

Mašna daritev je bila na ploščadi v industrijskem predelu mesta.

Pozdravne besede je na začetku maše spregovoril kordobski nadškof kardinal Primatesta. Kordobsko srečanje je bilo posvečeno družini. Sv. oče je govoril v homiliji o družini v času preizkušnje. Ljubezen, ki izhaja iz Boga, je vir družinske ljubezni. Navzoči zakonci so obnovili zakonske obljube. Pred sklepnim blagoslovom sta se en deček in ena deklica zahvalila staršem za dar življenje in vere. Celotno slavlje je bilo veličastno in enkratno.

Po kosilu in kratkem počitku v nadškofiji je sv. oče prebil nekaj časa na vrtu nadškofijske hiše s semeniščniki. V kordovskem velikem semenišču je letos 147 bogoslovcev. Nadškofija ima od 1945. leta tudi malo selenišče.

Ob 15. uri je odpotoval v 510 km odaljeni Tucumán. Na letališču ga je čakalo okrog 80 tisoč vernikov. Ob odrú z bogoslužnim oltarjem je stal visok železen križ in napis: Janez Pavel II. — učitelj vere. Na oltarju podoba Matere božje „de las Mercedes“. Srečanje je bilo oblikovano tudi tu v obliki besednega bogoslužja. Po pozdravu nadškofa Bozzolija je sv. oče govoril o ljubezni kristjanov do njihove lastne domovine, o svobodi, o zvestobi in pobožnosti. Med darovanjem so papežu prinesli značilne krajevne bobne, košaro s krajevnimi pridelki, kot je sladkorni trs, rokodelske izdelke in podobo Matere božje. Najbolj se je papež razveselil novice, da je v kraju veliko duhovniških poklicev in da so v Tucumanu odprli

novo semenišče. Neka mati je na poti k srečanju s papežem rodila otroka, ki ga bo krstila z imenom sedanjega papeža. Sv. oče je otroku in družini podelil poseben blagoslov. Vročina je bila huda in jo je močno občutil tudi sv. oče.

Od Tucumana do Salte je 234 km. Geslo bogoslužnega slavja je bilo „500-letnica evangelizacije Latinske Amerike“, saj se je v tistih krajih začelo pokristjanjevanje Argentine. Pri slavlju je bilo med množico tudi 1500 Indijancev quechuas, guaraníes in mapuches (računajo, da jih je v tamkajšnjih predelih še 300 tisoč). Za nadškofom Blanchoudom je govoril papež o potrebnosti ponovnega spreobrnjenja. Molitve za vse potrebe so opravili zastopniki škofij te derkvene province: iz Salte, Jujuya, Cafayateja, Orana in Humahuaque. Sv. oče je večerjal in prenočil v nadškofijski hiši.

Četrtek, 9. aprila:

**Salta - Corrientes - Paraná
- Buenos Aires**

Ob osmih zjutraj se je napolil v stolnico, najprej počastil sv. Rešnje telo, nato pa nagovoril zbrane duhovnike, redovnike, redovnice in bogoslovce. Po tem srečanju ga je predsednikovo letalo prepeljalo v Corrientes (740 km razdalje). V Corrientes je došel kot iz škafa vse dopoldne. Kljub nenehnemu neurju ga je mirno čakalo 100 tisoč vernikov, ki so stali v blatu in vodi do gležnjev.

„Niti to silno neurje ni moglo pogasiti vere in ljubezni tega ljudstva,“ je dejal nadškof Rossi. Med zbrano množico je bilo nekaj Urugvajcev in Bolivijancev. Nevihta je preprečila obhajilo vernikov in celo nad papežem so morali med mašo držati dežnik. ker streha nad oltarjem ni zdržala ob izjemno hudi nevihti. Ob oltarju so prinesli kip Matere božje „de Itatí“. Janez Pavel II. je govoril o ljudski vernosti in marijanski pobožnosti pri ponovni evangelizaciji. Ob koncu je pohvalil vzdržljivost zbranih vernikov in dejal, da mu bo to srečanje ostalo posebno globoko v spominu.

Po kosilu in kratkem počitku v nadškofiji se je odpeljal v Paraná (510 km). Tam so se zbrali verniki iz nadškofije Paraná in iz škofij Concordia in Gualaguaychú.

In pa predstavniki narodnih skupin v Argentini, med drugimi tudi slovenska skupina v narodnih nošah in s slovensko zastavo. Po pozdravu nadškofa Karliča je sv. oče govoril o vprašanih vseljencev. Molitve vernikov in darovanje so opravili zastopniki vseljencev: Španec in Italijan sta predstavljala evropsko Sredozemlje, Nemci srednjo Evropo, Hrvat in Poljak slovansko Evropo, Siriolibanonec Bližnji vzhod, Japonec pa Daljni vzhod. Ob 19. uri se je napotil v Buenos Aires (370 km). Ob 20.30 je imel na nunciaturi srečanje s predstavniki judovske skupnosti v deželi. V Argentini je okrog 600 tisoč Judov. Noč je prespal na nunciaturi.

(Konec prihodnjič)

Jože Škerbec

Škof dr. Janez Jenko in mons. Franc Bolé sta nas obiskala

Obisk slovenskega škofa je za slovensko skupnost v Argentini zelo pomemben dogodek, saj ob njem nazorneje in globlje spoznamo in doživimo vlogo škofa v Cerkvi, za Slovence v zdomstvu pa pomeni tudi okrepitev vezi s Cerkvijo na Slovenskem.

Na povabilo dušnega pastirstva nas je letos obiskal škof dr. Janez Jenko, ki je en teden pred odhodom iz domovine (na veliki četrtek) zaradi let (77) prepustil vodstvo koprške škofije svojemu škofu pomočniku Metodu Pirihi. Na obisku ga je spremljal msgr. Franc Bolé, urednik mladinske revije Ognjišče.

Draga gosta sta prispela v Buenos Aires v soboto 25. aprila ob 6.55. Na letališču se je zbralo za sprejem nekaj stotin rojakov, veliko narodnih noš, mladine in otrok. Predstavnika slovenskih škofov je pozdravil delegat dušnega pastirstva, dr. Alojzij Starc, za njim pa v imenu slovenske organizirane skupnosti predsednik društva Zedinjena Slovenija Lojze Rezelj. Slovenske šopke sta jima izročila učenka Slomškove šole Mojca Vombergar in dijak Gabi Oblak. Pesem „Slovenija v svetu“ z refrenom: Slovenija, moj dom brez mej, ker nosim te s seboj; kjer rod je moj, kjer sin je tvoj, tam si Slovenija! je odmevala iz več sto grl in izpričala našo povezanost s sloven-

skim človekom v rodni domovini, zamejstvu in zdomstvu. Škof je izjavil, da tako pristrčnega sprejema še ni doživel. V Slovenski hiši so ga čakali učenci Jegličeve šole v narodnih nošah, in več rojakov, ki so se udeležili nato prve škofove maše v cerkvi Marije Pomagaj.

Naslednji dan sta se gosta v spremstvu delegata dr. Starca udeležila Slovenskega dneva na Pristavi v Castelarju, v ponedeljek zvečer pa obiskale rojake v Slovenskem domu v San Martinu. Po vseh krajevnih domovih je program zajel v osnovi tri dele: pozdravno-kulturni del, mašno daritev in družabni del z večerjo, da sta gosta prišla lahko v stik z vsemi rojaki. Srečanja so trajala povsod več ur. Udeležba rojakov je bila povsod izredno množična, razpoloženje pa hkrati praznično in sproščeno domače.

V sredo 29. aprila je bilo srečanje s slovenskimi duhovniki: škofov prikaz verskih razmer v Sloveniji, somaševanje in skupno kosilo. K srečanju je prišlo okrog 30 duhovnikov. Zvečer sta se udeležila seje voditeljic slovenskih osnovnih šol in nato skupne večerje.

V četrtek zvečer, 30. aprila, je bilo v obednici Slovenske hiše srečanje ob pogrntjenih mizah s slovenskim katoliškim akademskim starešinstvom.

V petek prvega maja je bilo srečanje z rojaki, ki žive v ramoškem okraju in se zbirajo v Slomškovem domu; v soboto maša pri sestrah karmeličankah; v nedeljo 3. maja birma; v ponedeljek 4. maja v Slovenskem domu v Carapachayu; v sredo 6. maja sta gosta prebila ves dan v Slovenski vasi; v četrtek 7. maja je bilo srečanje z rojaki iz Castellarja na Pristavi; v petek 8. maja sta obiskala Dom dr. Gregorija Rožmana za ostarele rojake; v soboto 9. maja je bilo srečanje z otroki slovenskih šol v Slovenski hiši: najprej maša v cerkvi Marije Pomagaj, po maši nastop vseh šol v dvorani; škof je bil vidno ganjen in je dejal, da tolikšne zavzetosti za slovenstvo, kot so pokazali ti otroci, ni doživel niti jo pokazali ti otroci, ni doživel niti med otroki v Sloveniji; popoldne sta gosta obiskala Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka in se sestala s profesorskim zborom; v nedeljo 10. maja je bilo celodnevno romanje v Luján; v torek sta obiskala Slovenski dom v Berazateguiju; v sredo 13. maja je bilo srečanje s slovenskimi dušnimi pastirji, popoldne pa mesečni sestanek slovenskih duhovnikov; v četrtek sta, v spremstvu delegata dr. Starca odšla obiskat slovensko skupnost v Mendози, od koder so se vrnili v nedeljo zvečer; v ponedeljek sta obiskala šolske sestre na Paternalu in se sešla z Zvezo slovenskih mater in žena; na obisk rojakov v Bariločah so škof, delegat Starc in msgr. Bole odšli v torek 19. maja in se od tam vrnili v četrtek 21. maja popoldne; v petek 22. maja zvečer je bilo srečanje z rojaki v sanhuški stolnici in nato

v Našem domu; v soboto 23. maja je škof v cerkvi Marije Pomagaj maševal za mladino in ji govoril, po maši pa se je z mladimi v dvorani pogovarjal msgr. Bole; v nedeljo 24. maja je bilo žegnanje v Slovenski hiši: somaševanje, kosilo in poslovi-
tev; popoldne je bilo še srečanje s primorskimi rojaki pri Svetogorski Mariji in po maši družabno srečanje v farni dvorani.

Vmes sta gosta obiskala gospodarska podjetja Standmetal, Oblak in Zupan, bolnike, nekatere javne delavce in družine. Uredništvo Mladinske vezi je imelo srečanje z msgr. Boletom. Iz Argentine sta odšla po enomesečnem bivanju v torek 26. maja.

V Oznanilu je škof Jenko med drugim zapisal besede: S svojimi nastopi ste me veselo presenetili. Tolikšne ljubezni, prijaznosti, toplote in gostoljubnosti nisem bil še nikjer deležen. — In dodal: Od vseh izseljenjskih slovenskih skupnosti so vade v Velikem Buenos Airesu gotovo najbolj žive in delavne ter imajo največ mladih, ki odlično obvladajo slovenski jezik ter se versko udeležujejo. Prepričan sem, da imate v nebesih mnogo mogočnih priprošnjikov, ki vas zagovarjajo in podpirajo s svojo priprošnjo. Le ostanite verni Slovenci!

Slovenci v Argentini smo škofu Jenku in msgr. Boletu iskreno hvaležni, da sta nas obiskala, da sta nam posvetila mesec dni svojega dragocenega časa. Srečanja so omogočila osebne stike, osebno medsebojno spoznanje in prijateljstvo.

Minister in pokoli

Mnogi mladi ljudje v Sloveniji, zlasti študentje, hočejo zvedeti polno resnico o usodnih dogodkih ob koncu druge svetovne vojne in po njej, predvsem o pokolu domobrancev v Kočevskem Rogu in drugod. Radi bi vedeli vse o dachauskih procesih (v teh so bili nekateri slovenski komunisti po vrnitvi iz Dachaua obsojeni na hude kazni, nekateri celo na smrt, češ da so tam sodelovali z gestapovci), ter o Golem otoku. Tam so domače stalinistične oblasti nečloveško postopale s kominfomovci po prelomu Titove vlade z Moskvo sredi l. 1948. O dachauskih procesih sta napisani vsaj dve knjigi (Igor Torkar: Deseti bratje in Umiranje na obroke) in ena o Golem otoku (Branko Hofman: Noč do jutra). Ni pa še knjige v Sloveniji o Kočevskem Rogu, čeprav ga mladi največkrat očitajo komunističnemu režimu.

Novembrska mladinska revija „Mladina“ (1985) je dvakrat pisala o tem pokolu, najprej v uvodniku odgovornega urednika, nato pa v daljšem dopisu. Dopišnik celo navaja, kdo je pisateljsko ali esejistično skušal prikazati te nečloveške poboje.

Kot znano, je prvi priznal pokol domobrancev Edvard Kocbek l. 1975 tržaškima pisateljema B. Pahorju in A. Rebuli, kar so po-

natisnili celo Naši razgledi. Prav izreden vtis je to priznanje naredilo na mlado komunistko in asistentko na ljubljanski univerzi Spomenko Hribar, ki do tedaj ni vedela nič o pokolu domobrancev. Ob Kocbekovem priznanju je ponovno pretresel njeno dušo spomin na njenega očeta, partizana v Srbiji, ki je v partizanih padel. Pod vtisom teh dveh dogodkov je Hribarjeva predlagala skupen spomenik vsem padlim Slovencem med drugo svetovno vojno, torej tudi domobrancem. Tako je storil po končani španski državljanski vojni general Franco. Dal je postaviti skupen spomenik belim in rdečim.

Mimo krute in nesmiselne likvidacije domobrancev po končani vojni ne morejo iti sedaj niti zgodovinarji v Sloveniji. 1985 so v Ljubljani obravnavali „evakuacijo“ slovenskih in hrvaških beguncev iz Avstrije v maju 1945. Pri simpoziju je bil navzoč tudi angleški zgodovinar R. Knight in več drugih z njim. Ljubljansko „Delo“ je povzelo razgovor zgodovinarjev, ki je bil 10. decembra, takole: „Današnje razpravljanje je bilo osredotočeno predvsem na koncentracijo protirevolucionarnih kvizlinških formacij na Koroškem in v Julijski krajini in zadržanje angleške voja-

„Srce je žalostno,
močno je ranjeno...“ (Jože Beranek)

ške vlade proti njim.“ Seveda je vidik „evakuacija“, pod katerim so razpravljali v Ljubljani, za nas precej enostranski. Priznajo nam protirevolucionarni značaj, vzdevajo pa nam oznako kvizlingštva. Toda med zavednimi slovenskimi domobranci kvizlingov ni bilo. Norveški Quisling je načrtno pripravljaval pot nemški zasedbi Norveške. V Sloveniji pa je to pripravljala le peta kolona Nemcev in nemčurjev!

Kako so doživljali izročanje v Vetrinju, svoje pobege iz komunističnih taborišč v Št. Vidu in Teharjih, poboj in streljanje — vsaj pet se jih je rešilo iz jam — so preživeli domobranci opisali v raznih glasilih in časopisih v zdomstvu. Pri tem so nekateri ob-

toževali slovensko politično vodstvo (Narodni odbor) in vojaško poveljstvo v Vetrinju, češ da je vetrinjska tragedija predvsem posledica njihove nezmožnosti. Da je njihova krivda, da angleško poveljstvo ni sprejelo politikov in poveljnikov, sprejemali so jih le nižji oficirji. Večina preživelih domobrancev pa je komaj kdaj pomislila, da je nujno treba raziskati in ugotoviti zunanjepolitični okvir izročanja domobrancev in srbskih prostovoljcev iz Vetrinja, kakor tudi Kozakov iz Lienza. Tako je bilo med nami do srede l. 1983.

Potreba po poznanju zunanjepolitičnega okvira pa je nam po svetu na mah postala jasna z razpravo sina starih ruskih emigrantov, Nikolaja Tolstoja „The Klagenfurt Conspiracy“ (Celovška zarota), ki jo je priobčila angleška kulturno-politična revija „Encounter“ v maju 1983. (Leta 1986 je Mohorjeva družba v mični knjižici izdala to razpravo v slovenskem prevodu). Tolstoj je bil prvi, ki je na podlagi dokumentov iz angleškega državnega arhiva prikazal našo vetrinjsko tragedijo pred mednarodnim svetom.

Razprava je imela v angleškem in evropskem svetu velik odmev. Nanjo je postala pozorna tudi angleška televizija BBC, ki pa je želela preveriti Tolstojeva dognanja po svojih strokovnjakih. Na splošno so ti potrdili Tolstoja. Nato je 3. januarja 1984 posvetila posebno oddajo (23 min.) vetrinjski tragediji. V njej so nastopili

tudi nekateri angleški oficirji, ki so morali sodelovati pri izročanju domobrancev, in celo načelnik štaba V. korpusa brigadir Toby Low. Oddaja je močno odmevala v Angliji pa tudi po evropskem kontinentu.

Po tej oddaji so se Tolstoju oglasili še nekateri angleški oficirji, med njimi Horatius Murray, poveljnik VI. oklopne divizije na Koroškem (v sklopu V. armandnega korpusa), ki je izvršila predajo srbskih prostovoljcev in slovenskih domobrancev. Oglasili pa so se mu tudi razni ljudje, ki so bili neposredno priče dogodkom na Koroškem in v Italiji. Samo Harold Macmillan, ki je bil v tistem času opolnomočen minister angleške vlade pri vrhovnem zavezniškem poveljstvu v Caserti pri Neaplju, je odklonil svojo udeležbo na televiziji ter dosledno odklanjal odgovore na Tolstojeva vprašanja.

Na podlagi nadaljnjega raziskovanja dokumentov, izjav oficirjev na BBC in mnogih pisemenih odgovorov ter številnih razgovorov od neposrednih prič — slovenskih pričevalcev je bilo 19 — je Tolstoj napisal obširno knjigo **The Minister and the Massacres**, ki je izšla v Londonu konec aprila 1986. Že pred 9 leti je njegova knjiga **Victims of Yalta** (Žrtve Jalte), ki obravnava ameriško in angleško izročanje ruskih vojnih ujetnikov v Nemčiji in Avstriji, povzročila veliko razburjenje v Angliji. Sedanja knjiga pa povzroča še večjo nejevoljo, ker

je v njej prikazan Harold Macmillan, angleški ministrski predsednik od 1957-1963, ki je umrl l. 1986. Po Tolstoju je Macmillan glavni krivec za predajo prostovoljcev in domobrancev iz Vetrinja in Kozakov iz Lienza, pa tudi za zavrnitev Hrvatov pri Pliберку.

Ker ta knjiga pomeni velik korak k spoznanju celotne resnice o vetrinjski tragediji, kakor tudi o kcaški in o hrvaški, se nam zdi umestno, da na kratko podamo njeno vsebino in glavne Tolstojeve ugotovitve v njej, ki so nam bile doslej nepoznane.

Zanimiv in poučen je Tolstojev uvod, ki pokaže, kako je raslo njegovo poznavanje teh tragedij. Gradivo je zbiral 12 let.

V prvem poglavju „Srečanje na Dravi“ prikaže prodiranje angleških armad v severovzhodno Italijo proti Vidmu (Udine) in Trstu in kako so se tem četam — že omenjeni VI. oklopni diviziji — 3. maja pri Krminu predali srbski in slovenski četniki ter primorski domobranci. (V naslednjih dneh je bila VI. divizija predstavljena na Koroško). General Murray je zapisal v svoj dnevnik, da je dobil dober vtis o četnikih, da so pošteni in odkriti. Izrecno jim je zagotovil varnost. Nato Tolstoj s poudarkom pove, da je bil tedaj sklep angleške in ameriške vlade, da morajo biti protikomunistične enote ki se predajo, razorožene in poslane v bergunska taborišča. Titovi predstavniki v Italiji pa da so zahtevali

„Tam na vrtni gredi
raste rožmarin...“ (Jože Beranek)

čimprejšnjo izročitev in da so temu bili naklonjeni tisti oficirji, ki so morali razmišljati o nalogah, ki jih bo imela vojaška vlada (Military Government). Končno pove, da so dosele v Vetrinjslovenska, srbska, ruska in nemška skupina.

V drugem poglavju pod naslovom „Beg naroda“ Tolstoj podrobno prikaže umik teh skupin iz Ljubljane, čez Ljubelj in čez Dravo. Pri tem širše omenja bitko pri Borovljah.

Tretje poglavje je posvečeno prihodu kozaške skupine, ki se je v zgodnji jeseni 1944 pomikala skoz Ljubljano, Postojno, Gorico

proti Vidmu, zavila tam proti severu in se nastanila v Carniji, nedaleč od mesta Tolmeč (Tolmezzo).

Zlasti spomladi (1945) so Kozaki tam imeli spopade z italijanskimi partizani. Nekaj dni pred prihodom angleških sil pa so se pomaknili čez prelaz Plöcken v zgornjo Ziljsko dolino. Ko so Angleži prišli tja, so kozaško skupino dirigirali v Peggez pri Lienzu.

Četrto poglavje pojasnjuje Macmillanov obisk v Celovcu — kar je jedro „Celovške zarote“ — in posledice njegovega razgovora s štabom V. korpusa. Macmillanov poseg v dogajanja na Koroškem je bil že čez dva dni usoden za hrvaške begunce, ki so jih pri Pliberku Angleži ustavili s silo, nekaj dni kasneje pa usoden za Srbe in Slovence v Vetrinju ter za Kozake v Lienzu.

V petem poglavju prikazuje Tolstoj „Strategijo prevare“, o načinu, kako predajati Titovim in sovjetskim silam vojaške in politične begunce.

„The Surrender of the Yugoslavs“, kar pomeni predajo in izročanje, je vsebina 6. poglavja. Na 36 straneh je razložen in osvetljen ta tragični dogodek slovenske in srbske zgodovine, posebej pa koroške zgodovine.

Sedmo poglavje „The Pit of Kočevje“ (Kočevsko brezno) je posvečeno streljanju domobrancev v Kočevskem Rogu. V zgoščeni obliki na 32 straneh navaja Tolstoj

zgodbe treh slovenskih domobrancev, ki so se rešili iz tega žrela.

Najdaljše je v knjigi 8. poglavje: „The Surrender of Cossacks“ (Predaja Kozakov). Več odstavkov posveti dejstvu, da je bilo med njimi večje število carskih oficirjev, ki so med obema vojnama živeli v raznih evropskih deželah in niso bili sovjetski državljani. Angleži so najprej ločili vse oficirje od celotne skupine v Peggezu pod pretvezo, da gredo na važno „posvetovanje“ v Spittal na Dravi. Tam so jih obkolili in s silo natrpali na kamione, jih odpeljali v Judenburg in izročili Sovjetom. V naslednjih dneh so z zvižajo in grobo silo prepeljali v Judenburg Sovjetom v roke še ostale Kozake iz Lienza, vključno stare in mlade, družine in otroke.

Tragična usoda nekdanjih ruskih emigrantov iz prve svetovne vojne, ko so se v ruski državljanski vojni l. 1919-1920 borili proti Sovjetom, je izražena v naslovu naslednjega (9) poglavja: „The Old Emigres Return Home“ (Stari emigranti se vračajo domov). Na nekem mestu pove Tolstoj, da so se celo sovjetski oficirji čudili, da jim Angleži vračajo tudi te emigrante. Vračali so jih v gotovo smrt.

Pod naslovom „The Arrival of the Fieldmarshal“ prikazuje 10. poglavje prihod feldmaršala Alexandra. Za nas Slovence je bil izredne važnosti, ker je Alexander z dekretom dokončno odredil, da slovenski civilni begunci ne bodo vrnjeni proti svoji volji. Tolstoj

navaja ta dekret. Za Kozake pa je bil njegov prihod prepozen.

Že naslov sam „Unravelling of Double Conspiracy“ (Razplet dvojne zarote) pove vsebino 11. poglavja: kako je v teh 40-ih letih po končani drugi svetovni vojni prihajala na dan resnica o teh tragedijah izročanja in predajanja beguncev na Koroškem.

V zadnjem (12) poglavju „A Question of Motive“ (vprašanje motiva) razčlenjuje Tolstoj motive in razloge, ki so Angleže privedli do usodnega izročanja in predajanja.

Navedba vsebina dokazuje, da je srbska in slovenska vetrinjska tragedija obširen sestavni del Tolstojeve knjige. Z njo je ta tragedija, ki muči mlade duhove tudi v Sloveniji, dobila znanstveni prikaz pred svetovno javnostjo, evropsko in ameriško. V Torontu je Tolstojeva knjiga sproti razprodana.

Nekatera Tolstojeva dognanja so nova tudi za nas. Iz knjige zvedemo, da ima glavno zaslugo za rešitev civilnih beguncev v Vetrinju John Selby Bigge, ki je bil visok uradnik pri „Military Government“ in obenem zastopnik angleškega Rdečega križa v Avstriji. On je vsak dan šel pogledat v Vetrinj. Ko so Angleži začeli vračati domobrance, mu je postalo jasno, da bodo vrnili tudi civiliste. Zato je šel, kot pravi Tolstoj, k poveljniku V. korpusa gen. Keithleyju in med trdim besednim bojem dosegel obljubo, da civilisti ne bodo vrnje-

ni. To obljubo je Alexander pri svojem obisku Vetrinja 4. junija potrdil ustno zastopniku civilnega taborišča zdravniku dr. V. Meršolu. Vendar pa ostane dr. Meršolova zasluga, da je nastopil pred Alexandrom kot najbolj spreten diplomat, stvarno in v pravilni angleščini. Omenil pa je tudi, da je bil l. 1920 sanitejec v angleškem odredu, ki je prišel na pomoč belim v ruski državljanski vojni. (Čudovito naključje, ker je bil tam tudi mladi Alexander).

Iz knjige nadalje zvemo, kdo je bil Toby Low, načelnik Keithleyjevega štaba v Celovcu. To je bil advokat in politik, ki je kot rezervni oficir dosegel stopnjo brigadirja, kar je mogoče v sistemu angleške kakor tudi ameriške vojske. Gledano z angleškega stališča, je v tako zapletenih razmerah V. korpus na Koroškem potreboval načelnika štaba, ki je spreten taktik v kočljivih razgovorih in dogovorih s Titovimi in sovjetskimi oficirji. Sprejel je tudi načelnika štaba von Loehrove armade, da bi Angleži čimprej rešili hudi problem nemških jetnikov (400.000). Low je moral misliti tudi za „Military Government“ in na le-tega stike z bivšimi koroškimi politiki.

Vse te naloge je opravljal v skladu z načrti visoke angleške politike. Z Macmillanom se je spoznal še pred vojsko. Po končani vojni je šel v politiko, bil izvoljen za državnega poslanca, postal načelnik Konzervativne stranke ter bil imenovan za lorda, ko je

bil Macmillan ministrski predsednik.

Prav tako zvemo iz knjige, da je gen. Scott, poveljnik angleške brigade, ki je z vojaško silo 15. maja ustavila in zavrnila hrvaške begunce pri Pliberku, tri dni prej sprejel vdajo operativnega kozškega korpusa, za kar ga je gen. Keithley grajal. (Čez teden dni so bili ti Kozaki predani Sovjetom v Judenburgu.) Operativni kozški korpus je bil do zadnjih dni del von Loehrove armade in je prišel do Pliberka čez Štajersko. Svojci teh Kozakov, torej družine, otroci in stari ljudje, med temi stari oficirji nekdanje bele armade, pa so bili v skupini pri Lienzu. Ta ni bila operativnega značaja.

Ni pa bil predan sovjetskim silam takoimenovani „ruski korpus“ iz Jugoslavije, kakih 3500 mož, ki se je umikal iz Ljubljane istočasno kot domobranci. Sestavljali so ga nekdanji ruski emigranti v Jugoslaviji, seveda predvsem njihovi sinovi, v upanju, da bodo skupaj z Nemci vrgli Stalinov režim v Rusiji. Sodeloval je v raznih nemških operacijah v Srbiji in na Hrvaškem. Še bolj začudljivo pa je za nas, da Sovjetom ni bila izročena ukrajinska divizija SS. Ta je bila izurjena za boj proti partizanom in se je borila proti njim na Slovaškem. V jeseni 1944 pa je bila poslana na Štajersko proti slovenskim partizanom. V tistih majskih dneh se ji je posrečilo, da je prišla v bližino Žitare vasi in Železne Kaplje.

Tolstoj pove, da je bila to nerazumljiva angleška nedoslednost. Ker so bili ti Ukrajinci zvečina poljski državljani, se je za divizijo zavzel gen. Anders, poveljnik poljskega zmagovitega korpusa v sklopu 8. angleške armade v Italiji. Visoka angleška politika ni mogla odkloniti te Andersove zah-teve.

Je še več novih odkritij za nas v Tolstojevi knjigi. Omenimo naj le še eno: V zimi 1944-45 je bil pri slovenskih partizanih prebrisan in spreten angleški podpolkovnik Peter Moor, ki se je februarja 1945 vrnil v Italijo. V svojem poročilu omenja nizko bojno moralo pri slovenskih partizanih, pove pa tudi, da partizani hranijo svoje sile za tri cilje: za zavzetje Ljubljane in likvidacijo slovenskih domobrancev, ko bo Nemčija poražena; za okupacijo Trsta in severnovzhodne Italije do Tagliamenta (Timenta) in za okupacijo Celovca in Beljaka.

Kot vsaka knjiga, ki obravnava zapletene zgodovinske dogodke, tudi Tolstejeva ne more biti sto-odstotno točna in popolna. Oglašila sta se že dva angleška kritika, eden teh je že omenjeni zgodovinar Robert Knight, ki je bil l. 1985 v Ljubljani. Vsi ugovori v njegovi kritiki niso sprejemljivi za nas, nekateri pa. Npr., zastopnik Rdečega križa Bigge je v tistih dneh odšel h komandantu 8. armade v Vidmu h gen. McCreeryju, da je dosegel razveljavitev povelja za izročitev civilnih beguncev, kar je Keithley v Ce-

lovcu moral vzeti na znanje. (Je pa verjetno, da je Bigge šel najprej h Keithleyju, a brez uspeha.)

Tolstoj najbolj dolži za izročanje predvsem Macmillana, Alexandrovo odgovornost pa skuša pri tem zmanjšati. A nekatere Tolstojeve ugotovitve dokazujejo, da je Alexandrova krivda komaj kaj manjša kot Macmillanova. Tolstoj ne upošteva priznanja takratnega zunanjega ministra Edena, ki v svojem življenjepisu pove, da je odločba o vračanju Kozakov bila sklenjena pri vladi.

Naj omenimo še eno dejstvo, ki bi moralo biti v Tolstojevi knjigi: da je vodja Titove Udbe Aleksander Ranković l. decembra 1944 zbral vse šefe raznih sekcij te politične policije, da napravijo točen načrt, kako bodo ob koncu vojne uničili svoje politične nasprotnike (Tomasevich, The Chetniks, 1975, str. 438).

Kljub tem hibam in pomanjkljivostim Tolstojeva knjiga „The Minister and the Massacres“ pomeni velik korak naprej k poznavanju in razumevanju slovenske vetrinske tragedije. Verjetno bodo prihodnja leta odkrila še nove podatke, najprej l. 1995, nato pa l. 2005, ko bodo zgodovinarjem dani v uporabo tisti tajni dokumenti v angleškemb arhivu, ki so sedaj pod ključem. Morda bodo povedali kaj novega tudi dokumenti iz belgrajskega arhiva, kadar bo ta odprt za raziskovalce.

Ob srečanju z Nikolajem Tol-

stojem 17. junija 1986 v Torontu je okrog 200 zbranih Slovencev izrazilo Tolstoju svojo hvaležnost, ker je s svojo knjigo opozoril angleško govoreči svet na slovensko vetrinjsko tragedijo.

Kot je bilo rečeno v začetku tega spisa, je Nikolaj Tolstoj sin ruskega emigranta iz prve svetovne vojne. Njegov oče je bil zvezni oficir med protirevolucionarnimi belimi četami in angleškim odredom, ki je takrat prišel v Rusijo belim na pomoč.

Od jeseni l. 1944 je dal časa obstajala nevarnost, da bi bila tudi Tolstojeva družina izročena Sovjetom. To se končno ni zgodilo. Ker je bil Nikolaj Tolstoj rojen v Angliji, je torej po rojstvu

„a subject of Her Majesty“ (podanik njenega veličanstva).

Nikolaj Tolstoj je s svojo knjigo „The Minister and the Massacres“ pokazal izreden pogum in moralno krepost, da je zgodovinski resnici na ljubo s svojimi odkritji osvetlil slovensko, hrvaško in kozaško tragedijo kljub temu, da knjiga predvsem zadeva bivšega angleškega ministrskega predsednika Harolda Macmillana in ga označuje kot glavnega krivca tragedij, ki so se odigrale v maju in juniju 1945.

Za Zvezo DSPB:

Ciril Preželj, predsednik

Jakob Kvas, tajnik

Otmar Mauser, tiskovni referent

vsi v Torontu

Jože Krivec

Nepozabni v naših srcih

Z blagoslovljenim križem bi se morali pokrižati vsi na čelo pred začetkom tega svetega spomina za naše mrtve. Iz iskrenega srca naj se dvignejo naše pobožne misli in objamejo do konca zveste vojščake — domobrance, ki so jim sreča, svoboda in sončna bodočnost domovine — Slovenije bili najvišji cilji borbe. V toplo naročje objemimo tudi matere, očete, brate in sestre, sosede in vse tiste, ki so postavili hoté ali prisiljeni svoja življenja v obrambo svetosti pravih narodnih vrednot,

božjih zapovedi in vsega, kar so s spoznanjem uvideli, da je v skladu z ljubeznijo in pravico.

Povsod so razsejani grobovi brez križev, brez kamnov, brez imen. Kakor v daljnih, divjih stoletjih, ko smo bili še nepismeni. Toda mi vemo zanje: v sončnih Teharjih in v ledenih jamah Kočevskega Roga se drobijo z zemljó. Od dolenskih gozdov preko notranjskega gričevja pa do skalnatih čerí Jadranskega morja sanjajo skriti pod rušo. Prisilni mobilizirani izginjajo v neizmernih

ruskih stepah: žita in divje rože poganjajo iz njihovih src. V laških otočnih taboriščih, na francoskih bojiščih, po nemških dolinah — povsod srca slovenskih sinov razpadajo v prah in drob.

Vseh naših bratov in sester se ljubeče spomnimo! Naj jih naš topli spomin varuje hladne pozabe!

— — —
Najprej nekaj besed našim mladim.

Poslušam, berem in tudi sam pritrjujem, da imamo mi, starejši, dolžnost našim mladim povedati resnico o komunistični revoluciji, o njenih vzrokih in strašnih posledicah v naši domovini — Sloveniji. O posledicah v letih 1941 pa še dolgo v čas po končani drugi svetovni vojni. Lahko bi rekel: prav do danes, kajti posledice še niso zabrisane. Mladi rod ima vso pravico spoznati resnično podobo o tistih dneh!

Vse je tako jasno, tako resnično, ničesar jim nimamo prikrihati!

Večkrat razmišljam, kako govoriti vam, mladi prijatelji, da boste verjeli v resničnost naših besed. Kako vam osvetliti tiste dogodke in čase, da boste spoznali upravičenost našega boja in nujnost naše osebne obrambe.

Ni težko verjeti meni v komunistično pobijanje nasprotnikov, ker sem osebno prepoznaval 1942. leta v mrtvašnici na ljubljanskih Žalah akademika Frančka Župca

s prestreljeno glavo; še prejšnji večer je v naši prijateljski akademski družbi z nami prepeval...

Ni težko prepričati mene: kajti v pozni jeseni 1943. leta sem z lastnimi očmi strmел na Kongresnem trgu sredi Ljubljane na 35 krst s pobitimi stražarji slovenskih vasi, ki so čakali pred pokopom na zadnjo molitev in križ škofa Rožmana.

Nič dvoma ni v mojem srcu, da so že po uradno končani drugi svetovni vojni Angličani izročili razoroženo domobransko vojsko slovenskim komunistom, in da so jih ti v tisočih zverinsko mučili, jo pobili in zmetali v podzemske jame v Rogu, v opuščene rudnike pri Hrastniku in jih za-

kopali v Teharjih... kajti izmed mrtvih pobegli domobranec Milan Zajec je le kratke mesece potem položil roke na mizico šolske klopi, predme, ko sva začela v poletju 1945 v begunskem taborišču v Senigalliji razgovor o teh dogodkih in zapis o njegovi rešitvi.

„Poglejte!“ mi je rekel. „Zareze okrog zapestij so ostale od žice, ki mi jo je zadrnil partizan pred strelom v Rogu. Ne mislite, da bo moja zgodba izmišljena, čeprav je tako težka, da ji bo na mnogih mestih težko verjeti. Sam sebi se čudim, da sem toliko pretrpel in da danes še živim!“

Ali Tone Petkovšek, doma iz Rovt. rešenec iz Hrastnika, je kot šolar pokazal s prstom na lice: „Tu-le me je oplazila zgrešena komunistična krogla — in me pustila živeti...“ Strmel sem v komaj zaceljeno žlebasto vdrtino, iz katere mu je bila krogla posnela meso...

In tako gredo krvave zgodbe v tisoče... o poznanih in nepoznanih. Ne v znamenju pravice, pijanost rdeče zmage je tedaj sodila!

Kdo jih je obtožil krivde, kdo jim je postavil sodnike — komu je bilo dovoljeno zagovarjati se, kateremu odbiti krivično sodbo?

Na ta vprašanja še danes ni odgovorov. Minilo pa je že 42 let. Zdi se, da je človeška pravica zaspala. Mi verujemo v božjo, ki je večno čuječa!

Tudi mnogi od vas nosite s seboj take bridke spomine, nepozabna doživetja, ki bolijo in jih

vsakdo raje molče skriva v trpečem srcu kakor pa razkazuje pred ljudmi.

Peto desetletje gre že mimo in človek rad prepušča pozabi take žalostne dogodke.

Pa vendar jih je včasih treba oživeti. Prav bi bilo, če bi starši večkrat govorili o njih svojim otrokom. Resnično, enostavno, iskreno, kakor so se dogodili.

Mlade pa prosim, poslušajte jih in ne jemljite njihovih besed kot pravljice! Kajti solze, požigi in ubojstva niso pravljice!

Ponosni bodite na svoje prednike, ki so z najvišjimi žrtvami za svobodo in srečno domovino zaslužili vence junaštva. Naši bratje so, našega naroda sinovi! Ne smemo jih pozabiti! Kajti narod, ki ne živi iz svojih junakov, tudi samega sebe ne spoštuje!

Glave pokonci! Stisnite pesti! Nekdanji naš sovražnik — danes drži orožje proti vam! Ne mislite, da se je spremenil! V njegovem evangeliju še vedno stoji zapisano: „Naš bog so rop, požig, umor!“

Na njegove napade se imamo pravico braniti. Danes, jutri, zmeraj! Vedno in povsod je boj proti zlu potreben!

Misel na tiste dni

Pri prijateljici sta se srečavali in neke zimske sončne nedelje so se skupaj z njenim možem odpravili na grad. Mož je ostal tam, bil je domobranec, oni dve pa sta zavili v ozko podgrajsko ulico na njun dom. Nada je pričakovala otroka in njena mlada, neizkušena znanca jo je zaskrbljena poslušala.

„Veš, Ani,“ ji je bodoča mamica resna pripovedovala, „časi res niso lahki za rojenje otrok in bojim se. Sem ti povedala, da sem enega že imela in je trimesečen umrl? Ko so moža Italijani odpeljali v Gonars, je bil rojen. Ker nisem imela sredstev, da bi se sama naprej vzdrževala v mestu, sem odšla na deželo na svoj dom. Otrok je zbolel in toliko časa smo ga zdravili s čajčki, da smo ga dokončno zapacali in, ko je vendar prišel zdravnik, mu že ni bilo pomoči. Moji domači so bili revni, v vsem sem bila odvisna od njih dobre volje, saj, ko sem se poročila, so me že odpravili z majhno doto. Možu sem pošiljala skromne pakete, in v pismu se je pritoževal, da drugi dobé tudi kaj drugega, ne le prepečenec, a jaz zares nisem mogla!“ Zašepetala je: „Ne vem, zakaj ravno tebi to pripovedujem, a teži me in še vedno me boli smrt malega Janka — in nekemu moram to poožiti...“

Ani se je v zadregi presedla.

„Ampak, ti ne veš, kaj sem pred nekaj tedni našla,“ je vzkliknila Nada, nalahno je odrinila komodo, se stegnila in na mizo položila skrbno zaviti zvezek. Odprla ga je in s prstom pokazala na drobno poezijo. „Vidiš, to je mož napisal in on ne ve, da sem ga našla, in v pesmi se spominja mrtvega sinca.“

„Domov moram,“ je osupla izjavila Ani in se dvignila. „Ne, ostani še malo,“ je vztrajala Nada. „Poglej,“ se je ozrla po sobi, „saj soba je kar čedna in sončna in imam vse, kar potrebujeva, a kako bi z detetom tukaj, pa še ne vem. Z vozičkom bo nerodno po stopnicah.“

Moževu domobranstvo mi je moje partizansko sorodstvo zelo zamerilo,“ je spremenila pogovor.

— Zaropotalo je pri vratih. Mož se je vrnil, odložil je vojaški plašč in povpraševal po kosilu.

„Za božjo voljo, kosilo,“ se je prestrašila Nada in pogledala na stensko uro, ki je stala. Naglo je potegnila izpod jedilne omarice škatljo s krompirjem. Ani je vstala in kljub prošnjam se je poslovila.

Ko je že jug stopil sneg in so se mestne ulice prepojile z vonjem po pomladi, je ves vesel prišel Nadin mož, da se jima je rodil sinček. Čez komaj nekaj tednov pa so se na široko odprla vrata in Nada sama z vozičkom ji je prišla predstaviti malega Janka. „Mož se je zaradi imena malo pomišljal, a vztrajala sem.“

„In, ne veš, kako ga bom pazila!“

In prišel je maj, mesec pomladi in mesec odhoda. Tudi Nadin mož se je z domobranci umaknil in izgubila se je sled za njim. In Nada? Tudi za Nado se je izgubila sled! So jo morda zaprli, zaradi velike pregrehe, da je bila domobrančeva žena? Se je morda rešila kam na deželo? In sinček, mali Janko? — In navsezadnje, domobrančev dnevnik, kje je vse to ostalo? Kje so ostala življenja, kje so ostali spomini?

Dostikrat se je Ani v tujini zamislila v tiste dni in se zaskrbljena spraševala, kako se je vse to končalo.

Rezi Marinšek

Pro defunctis

In so šli
v vetru usode
ko listje jeseni
v deželo mrtvih.
Smrt
jim je skrila svet,
peljala
trudni korak
v molk
in večer.
Tam v grobne goljave
sijó zadnje spoznave.
Gospod,
daj jim Svoj mir!
Pod težo večnosti
se je od njih

poslovil
čas
ko sonce
od omaganih žanjic.
Gospod,
poslušaj glas,
usliši klic,
vpijoč Ti venomer:
podeli jim pokoj
onstran
in mir!

So šli,
nesoč s seboj
podobo zemlje,
neba,
vonje vrtov,
objem poljá,
skrivnosti src
in speve duš,

opoj teles.
Kje je odslej
njih dom?
Kje radost mater,
ponos očetov,
žuljava dlan sinov,
smehljaj hčerá?
Imajo
gorice,
govedo in trate
in hoste in njive,
pšenice zlate
tam
v deželi mrtvih?
Gospod,
ti si jim dneve dal
ko žlahten okvir,
zdaj si ugasnil
leščerbo časa —
daj jim Svoj mir!

So šli
s solzo v očeh,
z upanji,
z ranami
v Tvoj vrt.
Tam smrt
zori jim ude
v prst in prah.
Usmili se jih, Gospod!
Bili so delo Tvojih rok,
bili so mejniki za Tvojo pot,
glas za Tvoj klic,
tečajji za Tvojo dver.
Zdaj so olje za našo luč.
Daj jim Svoj m'ir!

Ti,
večni lončar,
si jim bil dal
oblike
dragocenih posod,
poklical

iz trhle prsti
ko rože,
všeč svojim očem.
Zdaj so sklonili cvete,
zdaj so uvezeni v blede vence,
zdaj jih poljubljaajo sence,
trudni in srtni
trohne v drobir!
Gospod,
daj jim Svoj mir.

Ti
si ustvaril zemljo:
božali so jo njihovi plugi,
Ti si jim jedril žita:
želi so ga njihovi srpi,
hvalili
so Te za sonce, roso in dež,
prosili
zavetja pred točo in sušo,
ljubili
za srečo družin,
za setev pomladi
in jeseni sadove.
Zdaj s smrtjo
imajo pir,
zdaj so šli v njene domove.
Gospod,
daj jim Svoj pokoj
in mir!

O, bratje in sestre
v grobeh,
kjer rasto trave,
šelesté žalujke,
kjer spite
kot otroci na prsrah mater —
niste nam tuji.
Senca smrti
zori
tudi v nas,
pada na našo pot
in senči ure.

Mrtvi
pojo
v glasu tožnih zvonov.
Mrtvi
cveto
iz živih src.
Mrtvi
rastó
iz jam.
Živi in mrtvi
smo en glas
Gospod, po Tebi kliče.

Smo ena pot,
po kateri prihajaš
po nas.
Gospod,
Ti konca in začetka
izvir:
prižgi nam luč,
razjasni noč,
daj mrtvim in nam
Svoj mir!

Severin Šali

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

13. junija 1947

Spet sem na Tirolskem, v krajih mojih lepih spominov. Hlapčujem pri kmetu Vincencu Gugenbergerju v Ober Pirkach pri Oberdrauburgu. Korošci ta predel imenujejo Tiroler Törl (tirolska vrata). Tukaj se začne vstop v Pustriško dolino in do Lienza je le nekaj kilometrov pota. Dejanško vasica leži že na Vzhodni Tirolski.

Gugenbergerjev dom mi je že od preje poznan. Ko smo bili v Peggezu v taborišču, je žena v tej hiši veliko prešivala. Plačana je bila v naturi. Imela je dosti dela, družina pa je le trpela. Vsak dan se je vozila na kamionu skupaj z madžarskimi vojnimi ujetniki, ki so v tem kraju regulirali obrežje Drave. Zjutraj je odšla,

zvečer se je na enak način vrnila.

Gugenberger je nujno potreboval za delo ljudi. Bil je čas košnje in obdelovanja okopanin. Poskusil bom, kako bo šlo in koliko bom zmoget. Težko je delo, ki ga sedaj opravljam. Nočem pa tudi ne smem zaostajati pri delu za drugimi. Moram držati „štih“ z drugimi. Košnja je trda in huda zadeva. Ko zvečer ležem k počitku, rok niti ne čutim več. Zjutraj, ko vstanem, pa prstov na rokah ne morem skrčiti in prvo uro dela me silovito bole. Tolažim se, da se bom privadil. In sem se privadil. Pri Tangernerju mi je šlo lažje. Z dobrovskim Tonetom sva mirno in složno delala. Tone mi je večkrat rekel: „Le ne se prena gliti! Kdor se na tlaki pretegne, je tepec, in če pri delu pogine, mu s košem zvonijo!“ In zdaj resnično opravljam tlako. Ko sem začel z delom, mi je gospodar de-

jal, da me plačati ne more v denarju, ker ga nima. Po očetu je prevzel prezadolžen grunt in zdaj ga dolgovi morijo. Zato me tudi na Delovnem uradu ne bo prijavil. Plačal me bo v naturi z živežem. Spričo stradanja v taborišču sem bil s takim plačilom kar zadovoljen in res mi je dajal toliko, da je družina imela dovolj hrane. Za tovariša imam nekega upokojenega železničarja Lojza, krepkega dedca in gospodarja, ki pri delu rad večkrat malo odpočije in se pogovori. Takrat se tudi jaz malo oddahnem. Najlažje delo opravljam, kadar vodim konja, težkega in počasnega švarca in je kmet zadovoljen z njim in z menoj, ko s plugom osipava krompir in koruzo. Na kratkih in ozkih njivah pa to jaz opraviš z motiko.

Vse bi še šlo. Hrana je več kot zadostna, okusna in tečna. Zjutraj nas že čaka pred delom na mizi „müs“, to je neke vrste močnik, kuhan na mleku iz pšenične, ržene in koruzne moke v bakrenem kotlu. Še na toplega gospodinja nareže putra, ki se počasi raztopi, napravi lepo prevleko in se še močnejše zgosti, ko se ohlaja. Ko gospodar odmoli, krepko žlice v roko! Tako je gost ta „müs“, da ga z žlico režemo in v kosih nosimo v usta. In kako je okusen in tečen! Vedno se spomnim na taboriščno jutranjo brozgo in kosček kislega kruha, v katerem je vse, samo ne prave moke. Dopoldne nam prinese gospodinja na polje kruha in lep kos prekajene

slanine ter sadjevca za otešenje žeje. Opoldne je na mizi zelenjadna ali krompirjeva juha in špehovi cmoki, ki so iz kruha in trdi, da bi z njimi lahko balinal. So pa okusni, ker so polnjeni z ocvirki prekajene slanine, tako velikimi, kot so ščurki, ki lezejo po zidovih ognjiščih. K cmokom prinese solato. Namesto s kisom je okisana z zelnico, ki jo posname s kislega zelja v kadi, in polije s kislo smetano. S to solato pa se oba z Lojzom daviva. Ne moreva je spraviti vase. Popoldne je malica enaka kakor dopoldne. Zvečer pa so lepi rumeni koruzni kanarčki s topljenim mlekom. Kruh je nizek in trd. Tirolci pridelajo malo žita, zato s kruhom varčujejo, prav tako Korošci. Gospodinja peče kruh na 14 dni. Ko se ohladi, ga zaklene v skrinjo, da se ga manj poje. Večkrat je na mizi tudi meso ali kuretina, suho meso ali pa bravina. Tudi kuretina ima svojo zgodbo. Vas je potisnjena v podnožje Ziljskih Alp in Lienških Dolomitov. Zato je nebo ves dan polno jastrebov, kraguljev, orlov in drugih roparskih ptičev, ki krožijo nad vami in oprezajo za plenom. Otroci so pazniki. Ko opazijo, da se je „gaja“ v zraku ustavil in je pripravljen na spust na zemljo, pograbi palice in če se ropar zakadi med kurjo družino, vpijejo in tolčejo po njem s palicami, seveda v tem mahanju tudi kokošim ni prizanešeno. Putka, ki je obležala, je prišla potem na mizo.

Ne morem pa pozabiti črne po-

gače. Iz neshajanege testa je go-
spodinja spekla nizek kruh. Bil je
zelo okusen, narejen iz pšenične
in ržene moke. Še zelo toplega je
dala na mizo. Nato je prinesla
tako po juhi velik lončen kelih
topljenega masla (surovega), re-
zali smo kruh v obliki majhnega
trikotnika, ga pomakali v gorko
surovo maslo in jedli. To je bila
močna in izdatna in nebeško do-
bra jed! Maščoba nam je od brade
kapljala. Večkrat je po taki jedi
prišlo na mizo kuhano sadje ali
pa neke vrste žlikrofi, polnjeni
z zdrobljenim suhim sadjem. Ob
času košnje in žetve pa je tudi
kakšen janjec za nas žrtvoval svo-
je življenje.

Kar me je pa zelo motilo v ku-
hinji, so bili tropi muh in ščur-
ki. V taborišču nismo poznali ne
bolh ne stenic ne muh in komar-
jev in ne ščurkov. Na tukajšnjih
kmetijah pa je tega mrčesa vse
preveč. Kakšna je bila hrana ob
nedeljah, ne vem, ker sem redno
odšel za nedeljo domov k družini.

Zgodaj zjutraj vsako soboto mi
je kmetica napolnila nahrbtnik z
brašnjo: z moko, zabelo, soljo in
drugimi potrebščinami, ki sem jih
nesel na planino planšarici. Še
pred šesto sem se zakadil v plani-
no, visoko pod Hochstadel. Str-
ma je bila pot, nahrbtnik težak in
skoraj sem se grizel v kolena.
Večkrat sem malo počil in užival
prelep pogled nad dolino pod se-
boj. Kot srebrna kača se je vila
po njej srebrna Drava, blestele
prijazne cerkve in vasi: Lavant z
božjepotno cerkvico, Lienz, Ni-

kolsdorf, Oberdrauburg, Greifen-
burg, tja do Steinfelda. Okrog
10 sem prisopihal v stan na pla-
nini. S planšarico sva se lepo po-
zdravila in vpila drug nad dru-
gim. Žensče je bilo gluho, zato
sva oba zijala, da je vsa planina
vedela, kaj se pogovarjava, in
še krave so obstale. Postregla mi
je s kruhom, ki sem ga prinesel,
ki je bil svež in mehak, in s ki-
slim mlekom. Takoj je šla pri-
pravljat koruzne žgance in topit
mleko. Ko sem pomlatil kruh in
kislo mleko, sem se usedel, naslo-
nil na skalo in užival ob pogledu
na Karnske Alpe in Dolomite, ki
so kakor nazobčane katedrale si-
lili v nebo. Nad menoj je v mo-
gočnih lokih dostojanstveno kro-
žil star velik orel.

Še pred poldnem sem pokosil
in se spustil v dolino. Planšarica
mi je napolnila nahrbtnik s pu-
trom in sirom. Bil je mnogo lažji
od dopoldanskega. Gori gredé ni-
sem pazil na stezo, nazaj grede
pa sem moral biti zelo pozoren,
ker mi je pod nogami drselo. Hi-
tro sem pridirjal domov. Gospo-
dinji sem oddal nahrbtnik in na-
ročilo planšarice in pozdrave za
otroke in takoj odšel na osvežu-
jočo kopel v bližnji potok. Po ko-
panju sem se preoblekel in z Loj-
zem sva jo mahnila na železniško
postajo v Oberdrauburg. Gospo-
dinja je obema naprtila in naba-
sala nahrbtnike, tako da sva za-
dovoljna odšla, on v Beljak, jaz
pa v Spittal.

Tako je šlo življenje iz dneva v
dan, počasi sem se privajal na tr-

do kmečko delo, marsičesa sem se naučil, tudi ravnanja z živino in s konji, in moram reči, da sem se med njimi dobro počutil. Težko je bilo delo in zvečer sem bil vedno zelo utrujen. Za mojo šibko naravo je bil ta napor veliko prehud in za moje telesne sile prezahteven. Zlasti me je zdelovala sobotna pot na planino. Bil sem pa zdrav in živčno docela pomirjen. Živel sem v prosti naravi, naravno življenje, brez čenč, brez radijskih in časopisnih novic; edini, ki je prihajal v vas, je bil poštni sel, pa še ta zelo po redko. Živel sem zunaj sveta, kot vol na gmajni.

29. junija 1947

Praznik sv. Petra in Pavla. V taborišču danes praznujemo slovesnost dr. Jagodičeve srebrne srebrne maše. Ob 10 je bil slovesen vhod v cerkev in za tem je imel msgr. Škerbec slavnostno pridigo, katere motto je bil: in peklenska vrata je ne bodo premagala.

Popoldne pa smo imeli sejo Socialnega odbora, ki se je ob tej priliki preimenoval v slovenski begunski svet. Dr. M. Krek je imenoval tudi nove člane: msgr. Škerbec, Pernišek, prof. Sever, dr. Blatnik, Mavrič, Lekan, Markež, Ambrožič, dr. Puc, ravn. Marko Bajuk. Izpadel je dr. Vračko.

Zvečer je bila v gledališki dvorani predstava „Slehernika“, ki je odlično uspela. Brunšek je odličen igralec, je pa tudi izvrsten režiser.

1. julija 1947

Prav počasi se začenja izseljevanje v prekomorske kraje. Danes, v jutranjih urah, je iz špitalskega taborišča odšel prvi transport v Venezuelo. Tudi nekaj Slovencev je bilo vmes. OZNA je nalaganje nadzorovala. Mali Rak se je po taborišču sprehajal s Trobcom in se z njim razgovarjal.

Tudi taboriščni direktor Novarrini se danes poslavlja. Vsak, ki pride, je slabši.

17. julija 1947

V taborišču je stradanje vedno hujše. Vse to je premišljena, namerna taktika. Ljudi izstradati, jim zamrziti taborišče do obupa in jih potem pognati domov. Rekli bodo pa: prostovoljno so odšli.

Danes opoldne smo dobili redko fižolovo juho. Kruh je zelo slab in še tega je malo.

V taborišču se danes sprehaja znani angleški major Mac Lean, ki je bil med drugo svetovno vojno angleški zvezni oficir pri Titovem partizanskem tabu. Povprašuje za domobrance in četnike, kateri in kje so? Govori srbohrvatsko. V nastopu in govorjenju se razodeva kot popoln cinik. Po taborišču lovi in prestreza mlade fante in moške ter jih vprašuje, če so bili domobranci. Ko mu odgovore, da niso bili, jih vprašuje, če so protikomunisti. Ko mu pritrdilno odgovore, jih pa vpraša, zakaj niso šli med do-

mobrance, če so antikomunisti. Torej je mož — lump.

Danes so po taborišču pobrali vse peči. Pustili so jih le tistim družinam, ki imajo dojenčke. Sedaj naj samo še okrog taborišča potegnejo bodečo žico, pa bo to taborišče pravi Kzt. Lager.

5. avgusta 1947

Mac Lean je spet v taborišču.

Hodi okrog ljudi in vprašuje, kje so domobranci.

7. avgusta 1947

Odhaja drugi transport za Venezuelo. Bog jim daj vso srečo! Pripovedujejo, da je tam ogromno petroleja, malo pitne vode in dosti tropske malarije.

France Pernišek

Slovinci v San Martinu

„Duhovno življenje“ ni samo slovenska verska revija, je še več. Spremlja tudi vse naše organizirano slovensko življenje, naše narodne dogodke, prinaša leposlovne sestavke, ocene knjig, omenja dogodke v Sloveniji itd. Je torej tudi naša kronika.

In ker je tudi naša kronika, želimo danes podati kratko zgodovino naselitve Slovencev in njihovo delo v občini San Martin, v Velikem Buenos Airesu.

Prvi povojni begunci so se naselili v San Martinu v mesecu juniju 1948. Prišli so skupaj s svojim dušnim pastirjem, svetnikom Karlom Škuljem, ki se je kot kaplan naselil v sanmartinskem župnišču in je že po nekaj tednih prejel dovoljenje, da sme imeti za Slovence sv. mašo s slovensko pridigo. Dne 15. avgusta 1948 je prvič daroval slovensko sv. mašo s pridigo in slovenskim ljudskim petjem. Kmalu nato je Boris Pav-

šer sestavil pevski zbor, ki je prepeval pri mašah.

Izredno agilni svetnik Škulj je začel že konec avgusta zbirati otroke in jim razlagati božje rešnice. Pridobil je učiteljico Frančiško Miklavčič, da je otroke poučevala slovenščino. — Agilnost svetnika Škulja se je pokazala tudi v tem, da je kmalu nato začel izdajati „Šmartinski vestnik“, ki se je pozneje spremenil v „**Vestnik** domobrancev in drugih protikomunističnih borcev“, ki še danes izhaja. Leta 1950 pa je začel izdajati odlično družinsko revijo „Slovensko besedo“, ki je izhajala do njegove smrti (leta 1958).

Svetnik Škulj in z njim tudi sanmartinski Slovenci pa se niso s tem zadovoljili. Želeli so imeti svoj lastni slovenski dom. Dne 2. februarja 1958 je bil pri Oskarju Pavlovčiču prvi sestanek z namenom ustanoviti slovenski dom. Na tej stvari so potem več let de-

V dvorani Slovenskega doma v San Martinu ob obisku pisatelja Karla Mauserja.

lali razni rojaki (Tine Duh, Vojko Gabrenja, Viktor Gerčar, Franček Korošec, Franc Lobnik, Stanko Marinček, Leopold Novak, Anton Pavlič, Oskar Pavlovčič, Gabrijel Potočnik, Rudolf Smersu, Rafael Telič, Karel Uršič, Franc Zorko, prof. Alojzij Zupan). Trudili so se, da bi našli primerno hišo ali zemljišče za slovenski dom.

Bilo je sredi leta 1960, ko je g. Marinček prinesel novico, da je našel primerno hišo v San Martinu, na ulici Córdoba 121, v središču sanmartinske občine. Vsi so navdušeno sprejeli sklep, da se kupi ta hiša. Začasna pogodba je bila podpisana 15. septembra 1960, dokončna pa 22. junija 1961, in so jo podpisali Lobnik, Marinček, in Pavlič. Kupna cena je znašala 1.288.000 pesov.

Tako se je rodil in začel z delom Slovenski dom v San Martinu. Staro hišo je bilo treba preurediti, tlakovati dvorišče, zgraditi dvorano, stanovanje za hišnika, opremiti prostore s potrebnim

pohištvom itd. Dne 13. aprila 1961 je msgr. Anton Orehar blagoslovil dom.

Ker je število članov doma hitro naraščalo in je naraščalo tudi število otrok v osnovni šoli, je nastala potreba po novih in večjih prostorih. Rojaki so to potrebo uvideli in podprli. V zadnjih letih se je zgradilo novo enonadstropno poslopje z velikim gostinskim prostorom v pritličju, s trgovskim lokalom ter z veliko kuhinjo, v prvem nadstropju pa z novo dvorano in dvema novima šolskima prostoroma.

To je zunanji oris doma. Kakšno pa je notranje življenje?

Dom je — kakor je to pri vseh slovenskih domovih — krovna organizacija, ki daje streho posameznikom in skupinam, ki se zbirajo v domu, koordinira njihovo delo in predstavlja dom pred oblastmi. Odbor doma šteje 25 oseb, večinoma mladih. Sedanji predsednik je Marjan Boltežar iz vrst mlajše generacije.

V domu delujejo: Slovenska osnovna šola škofa dr. Gregorija Rožmana, ki jo vodi ga. Katica Dimnikova, farni odbor pod vodstvom dušnega pastirja dr. Jurija Rodeta, Slovenski pevski zbor s pevovodjem Rokom Finkom, Liga žena-mati, ki ji predseduje ga. Mirjanka Voršičeva, Slovenska dekliska organizacija s predsednico Sonjo Zorko; Slovenska fantovska zveza s predsednikom Janezom Filipičem in šahovski od-

sek z vodjem Dušanom Šušteršičem.

Posebej je treba omeniti in pohvaliti lepo kulturno delo doma, ki je v rokah ge. Marije Keržičeve in ge. Rezke Marinškove.

Načrti za prihodnost: nadaljevati sedanje delo na verskem, narodnem in kulturnem področju, zlasti zbirati in vzgajati slovensko mladino.

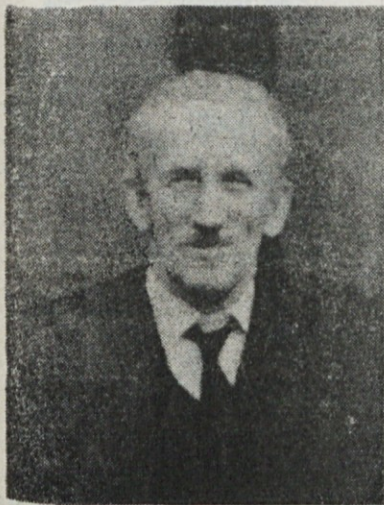
Rudolf Smersu

Mirno življenjsko jesen vam želimo, gospod Petkovšek!

V lepem slovenskem sanmartinskem predelu Loma Hermosa v Velikem Buenos Airesu živi ro-

jak — devetdesetletnik gospod Jože Petkovšek. S spominom, ki je kot odprta knjiga, in s prijazno besedo je rad povedal, da se je rodil 12. avgusta 1896 v Hotedršici, št. 28, Notranjska. Starši so imeli veliko posestvo. Rojen je bil kot četrti otrok v družini; vseh otrok je bilo deset. Mama roj. Marija Benčič, je na žalost umrla že maja leta 1914. Oče se ni na novo poročil, starejše sestre so skrbele za mlajše bratce in z božjo pomočjo je nekako šlo.

Gospod Petkovšek je bil v marcu 1916. leta vpoklican v vojsko, kjer je ostal vse do konca vojne, najprej na ruski fronti, potem pa še na soški fronti na Primorskem. Ko se je srečno vrnil spet

domov, že ni dóma več zapustil. Leta 1928 se je oženil z Ano Petrovčič, s katero sta imela tudi deset otrok, 6 fantov in 4 dekleta. Z ženo sta imela grunt in gostilno in v delu in trudu so jima tekla leta.

Veliko je pretrpel med drugo svetovno vojno, 2 sina domobranca sta bila vrnjena in počivata v Teharjah — to sta bila Jože in Slavko. Tudi sam je s sinovoma Janezom in Francetom nastopil begunsko pot z znanimi postanki v Beljaku, Vidmu, Monigu, Serviglianu in Senigalliji. Preko Barlette in čez Nemčijo so se podali l. 1949 v Argentino.

Leta 1955 se mu je iz domovine pridružila žena s štirimi otroki, tremi fanti in enim dekletom; eden pa je bil takrat doma pri

vojakih in tako je ostal v Sloveniji.

Gospod Petkovšek je, kakor je sam poudaril, rad delal in vedno delal. Najprej v industriji, potem pa kakor je nanoslo, njegove pridne roke niso nikoli počivale. Žena, ki je bila tako zadovoljna v Argentini, kjer ni bilo nikogar, ki bi jo preganjal, je že pred dvajsetimi leti umrla. Pretrpel je tudi osem operacij, vendar je kljub temu, dokler je mogel — 30 let! — raznašal sosedom Slovence Svobodno Slovenijo, Oznani-lo in Duhovno življenje. Živi pri sinu Marjanu, poln spominov, obdan z otroki, ki so že vsi poročeni, in ima 22 vnukov, skupaj s tistimi v Sloveniji.

Še na mnoga leta, z božjo pomočjo!

Rezi Marinšek

Trohneče vence sem si strgal z glave,
poslednjih smrtnih vonjev sem pijan,
obup moj sivi je do dna prežgan,
sesedel krhek sem se sred planjave.

Dobrótlljive domače so dobrave
odprle izgublencu srčno stran,
studencev močnih, čistih sem željan,
potapljam v dobre zemlje se vonjave.

In spet sem vitki vrč za božjo kri,
prsteno grlo močijo mi sanje,
nikdar več ne zastro me tuji vali.

Drhteč v veselju legam na oči:
Gospod, podaril si mi odpuščanje!
Bogat sem kakor tihi glas piščali.

France Balantič

Okrožnica o Svetem Duhu papeža Janeza Pavla II.

Na binkoštni praznik, 18. maja 1986, je papež Janez Pavel II. izdal svojo peto okrožnico, ki govori o Svetem Duhu v življenju Cerkve in sveta. Z njo je sklenil svoja razmišljanja o Sveti Trojici: o Očetu (okrožnica *Dives in misericordia* — O božjem usmiljenju, 1980), o Sinu (okrožnica *Redemptor hominis* — Človekov Od-

rešenik, 1979) in sedaj o Svetem Duhu. Okrožnica je bila predstavljena javnosti v petek, 30. maja 1986, predstavil jo je kardinal J. J. Hamer.

Od Benedikta XV., ki je leta 1740 izdal prvi dokument z imenom „okrožnica“, se je do danes zvrstilo že 280 podobnih dokumentov, različnih po svoji vsebini, namembnosti in zgodovini.

1. ZGODOVINSKO OZADJE OKROŽNICE

Trilogija okrožnic o Sveti Trojici — Očetu, Sinu in Svetemu Duhu —, izraža sedanji trenutek sveta in Cerkve, poklicane služiti svetu. Gre za usmeritev, ki jo je Cerkvi pokazal koncil. Janez Pavel II. se je na svoj oseben način lotil te naloge in usmeritve današnje Cerkve.

Kristus, ki je „cilj človeške zgodovine, točka, v katero se stekajo vsa hrepenenja zgodovine in civilizacije, središče človeškega rodu, veselje vseh src in izpolnitev vseh njihovih teženj“ (CS 45), je torej „središče vesoljstva in zgodovine“ (Človekov Odrešenik 1). Papežev klic človeštvu: „Ne bojte se odpreti svojih vrat Kristusu!“ odmeva še danes. V Kri-

stusu je človeštvu razodeto usmiljenje, s katerim nas Oče ne samo sprejema nazaj v svoje občestvo, marveč nas na nov način ljubi in dviga v prenovljeno dostojanstvo. „Božja ljubezen“ pa je „izlita v naša srca po Svetemu Duhu, ki nam je bil dan“ (Rim 5, 5).

Ali je Janez Pavel II. imel že od vsega začetka namen izdati trilogijo o Sveti Trojici, ni mogoče z gotovostjo trditi. Na mednarodnem kongresu za Pneumatologijo (nauk o Svetem Duhu) 26. marca 1982 je tudi sam spregovoril, da je „naša Cerkev Cerkev Svetega Duha“, da je „vera v Svetega Duha v središču krščanskega verovanja“. Zdi se, da je prvi osnutek okrožnice nastal že v svetem letu odrešenja 1983, ko je krščanski svet obhajal 1950-letnico Kristusove smrti. V drugi polovici leta 1985 je papež dokončal okrožnico v poljščini, šele potem je bila prevedena v druge jezike.

2. VSEBINA OKROŽNICE

Poleg uvoda in sklepa ima okrožnica tri dele z zelo jasno vsebinsko razdelitvijo.

Prvi del govori o Duhu Očeta in Sina, ki je dan Cerkvi. Bralcu priključ v spomin stopnje in oblike razodetja Svetega Duha v zgodovini odrešenja. Že prvo razodetje Duha, ki je navzoč pri stvarjenju sveta in človeka, pomeni „prvi začetek odrešenjske samopodaritve Boga, kolikor stvarjenje človeku daje, da je po božji podobi in sličnosti.“ Osrednji dogo-

dek in vsebina razodetja Svetega Duha pa je zadnja večerja, pri kateri Kristus obljublja prihod „drugega Tolažnika“. Toda „prvi Tolažnik“ je Kristus sam, ki ga Sveti Duh razodene ob njegovem krstu v Jordanu (prim. Mt 3, 17; Mr 1, 10). Prihod „drugega Tolažnika“ je vezan na Kristusov odhod. Ta odhod je nujen, kajti s tem se je začelo „novo odrešenjsko samopriobčevanje Boga v Svetem Duhu“, ki je navzoč v Cerkvi in po njej v svetu. Sveti Duh se nam torej razodeva kot dar, kot ljubezen, kot samopodaritev Boga človeku.

Drugi del govori o Duhu, ki razkriva greh sveta. „Razkriti greh pomeni pokazati, kaj je v njem zlega“. Resničnost greha, drama človeka, ki je v grehu, je mogoče razumeti le ob pomoči in razsvetljenju Svetega Duha. Kajti greh sam je zanikanje resnice in luči, ki jo Sveti Duh razodeva človeku. Razodetje govori o obstoju greha že od vsega začetka; ta greh (izvirni) pa je „po razodeti božji besedi počelo in korenina vseh drugih grehov“ in razklansti v človeku. Sveti Duh je tisti, ki bo „prepričal svet, kako se moti glede greha, pravičnosti in sodbe“ (Jn 16, 8). Kristus sam je s svojim odrešilnim delom posegel v svet greha in zla. V Svetem Duhu nam je dano zagotovilo, da bo dobro zmagalo nad zlom, luč nad temo, resnica nad lažjo tako v človeku kot tudi v svetu. Božji Duh namreč razsvetljuje človeška srca in očiščuje vesti,

da lahko imenujemo dobro in zlo s pravim imenom. Človek je tedaj poklican h kesanju in spreobrnjenju, ki je delo Svetega Duha. Najhujši greh je zavestno zapiranje pred resnico, je „odklanjanje odrešenja, ki ga Bog nudi človeku po Svetem Duhu“. Iz kustvo govori, da je človek zmožen odkloniti ljubezen, odpuščanje in milost spreobrnjenja.

Okrožnica se posebej pomudi tudi ob grehu nevere, kakor se kaže v nekaterih ideologijah in oblikah življenja, posebej v materializmu. Ni dvoma, da razodetje samo in krščansko izročilo ter nauk Cerkve govorijo o zavestni neveri kot radikalnem zapiranju v imanenco in avtonomnost. Ne gre za obsodbo človeka, marveč za obsodbo drže, ki človeku pre-

prečuje, da bi z radikalno resnicoljubnostjo sledil notranjemu spoznanju. Vera je namreč po svojem najglobljem notranjem bistvu odprtost človeškega srca pred darom, ko Bog samega sebe priobčuje človeku.

Tretji del govori o Duhu, ki daje življenje. Razmišljanja okrožnice so osredotočena v prihodnost, v leto 2000, čeprav izhajajo iz preteklosti, iz Kristusovega učlovečenja. Odpirajo človeku in človeštvu novo upanje. Kristusovo učlovečenje, ki je vrhunec božjega samopriobčenja človeku, je delo Svetega Duha, ki človeka nagiba, da to resnico sprejme z vero, s katero jo je sprejela Marija. Ta odprtost Boga do človeka kakor tudi odprtost človeka za Boga pomeni „polnost svobode“. Približevanje tretjega tisočletja je za vse človeštvo priložnost in dolžnost, da se odkrito vpraša, kako sprejema odrešenje, ki prinaša svobodo. Sveti Duh nagovarja človeka od znotraj, naj se odpre njegovemu delovanju. Cerkev, ki jo vodi Sveti Duh, je dana človeštvu v pomoč, da z oznanjevanjem, zakramenti in molitvijo podpira človeka v dobrem.

Sveti Duh, ki „prenavlja oblike zemlje“, ne neha „biti varuh upanja v človekovem srcu“. To pa je tudi eno najpomembnejših pričakovanih današnjega človeštva.

3. NEKATERE ZNAČILNOSTI OKROŽNICE

Poleg koncila, od katerega je

preteklo 20 let in pomeni najpomembnejši mejnik v Cerkvi tega stoletja, je pred človeštvom in Cerkvijo leto 2000. Vse tri okrožnice, zlasti pa zadnja, se sklicujejo na ta dogodek. Daleč od tega, da bi bil namen bližajočega se novega tisočletja zbudati nenavadna pričakovanja. Nasprotno, to je priložnost, ki ga lahko imenujemo „kairos“ — milostni trenutek, da se spomnimo božjega delovanja v zgodovini človeštva, Kristusovega učlovečenja, ki je potrditev božje ljubezni v času in prostoru; je za človeštvo izziv, kako sprejema ali ne sprejema spodbude Duha, ki je navzoč v človeku in svetu; za Cerkev je to nova spodbuda, da oznanja in pričuje za resnico ter jo odkriva, ko se po njej razodeva Sveti Duh.

V okrožnici so močno naglašene biblično-antropološke prvine, dopolnjene z osebnim pristopom, ki je tako lasten sedanjemu papežu. Čeprav „Duh veje, kjer hoče“, je primarno področje njegovega delovanja človekova notranjost „njegovo srce, vest. Sv. Avguštin pravi: „Ne hodi ven, vrni se k sebi. Resnica prebiva v notranjosti človeka.“ Resnično delo Svetega Duha in prenova se začneja v notranjosti človeka. Brez te razsežnosti ni mogoča nobena prenova človeštva. Odgovor na pobude Duha je lahko le osebni, pogoj pa je popolna razpoložljivost za resnico, kakor jo človeku razodeva Sveti Duh. Bog je za človeka predvsem notranji dar in notranja navzočnost.

Okrožnica o Svetem Duhu je predmet človekove osebne meditacije. Skozi njeno bogastvo ga bo vodil božji Duh. Popeljal ga bo v kraje, ki so mu bili doslej neznani; odkrival mu bo resnico, ki presega njegova pričakovanja; pokazal mu bo pota, ki vodijo k dopolnitvi človeka in sveta; vedno globlje bo spoznaval, da nosi v sebi prvine Duha, ki bogati, tolaži, združuje, osrečuje, prinaša mir in novo upanje.

(Koledar goriške Mohorjeve družbe za leto 1987)

.....

Nova komisija za Medjugorje

Jugoslovanska škofovska konferenca je 12. januarja objavila sporočilo za javnost:

Škofijska komisija, ki jo je ustanovil mostarski škof, je v skladu s kanonskimi predpisi, ki urejajo razsojanje o domnevnih prikazovanjih in zasebnih razodetjih, preiskavala dogodke v Medjugorju.

Med preiskavo se je pokazalo, da dogodki, ki so predmet preiskave, daleč presegajo škofijske meje, zato se je pokazala potreba, da se v skladu z omenjenimi predpisi preiskava prenese na raven Jugoslovanske škofovske konference in da se v ta namen ustanovi nova komisija.

O tem sklepu je bila obveščena kongregacija za verski nauk. Jugoslovanska škofovska konferenca ustanavlja komisijo za nadaljevanje preiskave o medjugorskih dogodkih.

Duh Velikih jezer

Peto nadaljevanje

Nastopajoči:

Friderik Baraga, misijonar

Pierre Paul Lefevere, škof (topel, a udržan glas)

1. Indijanec

2. Indijanec (narurna glasova iz ljudstva)

Guthrie, zakladni sekretar

Wilson, komisar (rezka birokratska glasova)

Prvi in drugi prizor v L'Ansu, tretji v Detroitu, četrti v Washingtonu.

To je moralo biti tako kakor takrat, ko je bilo rečeno: Bodi luč. Tako je bilo tudi rečeno: Bodi Gornje jezero. Rečeno je bilo tudi: V jezero se iztegni polotok, ki naj mu gozdovi rastejo iz skladov rudnin, iz svinca in iz bakra.

Bodi Kewenavski polotok, je bilo rečeno: in pod njegovim igličastim plaščem bodi baker.

In glej, vrelci krvavkaste rude so zavrvali in se razmrežili v podzemske žile, za novce, zvonove in topove zgodovine.

Tisočletja so šla nad temi gozdovi in nad bakrenimi skladi pod njimi. V nespremenljivem kroženju letnih časov. Z izmeničnim nastiljanjem jagod poleti in snegov pozimi. V spreletavanju galebov nad rdečimi skalami Gornjega jezera.

Potem je prišel dan, ko je tja stopila zgodovina: „Baker, na dan! Jaški, odprite se! Jamski vozički, zaškripajte! Dvigala, zaorajte s svojimi jeklenimi rokami!“

In že vsenaokrog vre iz zemlje baker v svojem mesenem blišču. In kliče tja Francoze in Irce, Angleže in Nemce.

In za njimi pokliče tja še koga, ki bi prinašal tja Besedo, ki je meso postala.

Čez zasnežena brezbrežja pozimi in čez oblake komarjev poleti.

In sin Slovenije za nekaj tednov pusti otroke pragozda in gre za sirotami kapitala.

Krplje z enakomernimi zgibi zaorjejo v belo brezbrežje.

Hrbet, oprtan z mašno opremo in zdravili, se zmanjšuje v dalji.

A še ni konec: nebo je še nabreklo: še bo snežilo.

Ne omagajte, krp!je.
Saj sneg ve, da ne gre za baker, ampak za Besedo, ki je meso postala.

P r v i p r i z o r
(Začetna glasba)

Baraga: Filološki dvom imam, prevzvišeni.

Lefevere: Kakšnega, gospod Baraga?

Baraga: Kadar vam pišem v Detroit, kolebam, ali naj na ovojnico napišem ime svojega škofa po francosko Lefèvre ali po ameriškansko Lefevere...

Lefevere: Ko bi človek vedel, koliko je še v njem Evropejca in koliko Amerikanca! Pretapljam se. Ime tega kraja — L'Anse — je vsekakor francosko.

Baraga: Kakor je francoski naziv mojega prejšnjega misijona, La Pointe.

Lefevere: Kako daleč je odtod La Pointe?

Baraga: Dvesto milj proti zahodu, prevzvišeni.

Lefevere: Zapustili ste ga, komaj ste zgradili novo cerkev. Svojo tretjo cerkev tam!

Baraga: Ko pa tam praktično ni bilo več pogana, tukaj v L'Ansu pa —

Lefevere: Ena sama satanova divjina, si predstavljam.

Baraga: Kaj divjina, prezvišeni! Ko sem prvič prišel sem, sem našel Indijance ravno pri sodčku žganja. Bil je živinski prizor: moški, ženske, otroci, vse pijano. Moral sem počakati več dni, da so izpraznili sodček.

Lefevere: Moj Bog!

Baraga: Potem sem moral počakati še nekaj dni, da so se popolnoma stregli. Šele potem sem jih začel obdelovati...

Lefevere: In ste imeli moč ostati tukaj! L'Anse je vaša četrta misijonska postojanka, ali ne?

Baraga: Četrta, prevzvišeni. Druga med Očipvejci.

Lefevere: Informirati me boste morali še o marsičem. Če škof pride nekam birmat prvič, je tujec. Pokrajina pa se spreminja. Ko da so po teh gozdovih zagomazeli velikanski krti —

Baraga: Baker, prevzvišeni! Morda je Kewenawski polotok največje ležišče bakrene rude na svetu. In tako postaja en sam rudnik.

Lefevere: Z množicami priseljenih delavcev.

Baraga: Saj, Francozov, Ircev, Angležev, Nemcev.

Lefevere: Hvalevredno je, gospod Baraga, da ste si vzeli k srcu tudi njihovo duhovno oskrbo.

Baraga: Trikrat, štirikrat na leto si optam mašne potrebščine, sve-

tinjice in zdravila, pa jo mahnem v rudniške revirje.

Lefevere: Skozi te strašne gozdove, v snegu —

Baraga: Pa sem že tako navajen krpelj, da so skoraj bolj zoprni komarji poleti v močvirjih.

Lefevere: Skrbite še naprej za to ubogo proletarsko rajo, čeprav ostajajo vaša prva skrb še naprej Indijanci.

Baraga: Če nočemo, da jih naše ameriške oblasti kot nomade preselijo onkraj Missisipija, jih moramo prikleniti na zemljo.

Lefevere: Povejte mi: le kako vam je uspelo zgraditi to naselje, ki je prava redukcija? Vasica z enodružinskimi hišicami, pred njimi sušeče se perilo in čolni, spodaj jezero v svoji sinjini — kako lepo je videti to...

Baraga: In lani je v redukciji zaropotal prvi mlin in zapela prva žaga, prevzvišeni!

Lefevere: Pa vam bo uspelo narediti iz teh sinov pragozda poljedelce?

Baraga: Lažje bo napraviti iz njih mizarje in kovače...

Lefevere: Vas metodistovska srenja še tožari v Detroit?

Baraga: Novi pastor je tako ljubezniv človek, da je celo kupil od nas zvon.

Lefevere: Vi torej hočete jutri k birmanskemu obredu dodati še svojega, če sem vas prav razumel, gospod Baraga?

Baraga: Mislim, prevzvišeni, da je sprejem v treznostno društvo nekaj vse bolj slovesnega, če se to zgodi pred škofom.

Lefevere: Le kako naj bi se ta vaša sveta domislica odvila?

Baraga: Takole, prevzvišeni. Pontifikal je končan. Vi stopite v paramentih k obhajilni mizi. V roki držite priglasnice v očipvejščini, kj so jih priglašenci že podpisali. Priglašenec poklekne k obhajilni mizi, prejme vaš blagoslov in s priglasnice prebere zaobljubo: „Jaz N. N. se popolnoma in za vselej odpovedujem uživanju opojnih pijač in prosim Boga za milost, da bi mogel izpolnjevati to obljubo.“

Lefevere: Kaj pa bo z alkoholno industrijo, če gre Amerika po vaši poti, gospod Baraga?

Baraga: Saj, če si danes trgovec drzne z žganjem skozi naselje, mu moji Indijanci razbijejo sodček!

Lefevere: Čudovito je, kar ste dosegli, gospod Baraga. Kako pa kaj z očipvejskimi knjigami?

Baraga: Tri jih takoj po birmi ponesem tiskat v Detroit. In če le ulovim drobec časa, sedem k očipvejski slovnici in slovarju.

Lefevere: Naj vam očipvejski angel še naprej pomaga, gospod Baraga.

(Glas manjšega zvona: za hip prisluhneta)

Baraga: Naš zvon, prevzvišeni. Z zvonika naše cerkvice.

Lefevere: Ki ste jo predelali iz skladišča, ali ne?

Baraga: Družba za nakupovanje kož mi ga je z one strani zaliva prepeljala na to stran. Vse me je stalo 40 dolarjev.

(Zvoni naprej)

Lefevere: Zvon s cerkve misijona sv. Frančiška Ksaverija —

Baraga: — imena Jezusovega, prevzvišeni: po posvetitvi cerkve se imenuje tako.

Lefevere: Torej zvon s cerkve misijona imena Jezusovega. Kako lepo ga je poslušati nad temi škodlastimi strehami, nad temi čolni, nad jezerom...

(Glasbeni premor)

D r u g i p r i z o r

(Cepljenje drv)

1. **Indijanec:** Tako naletava ta vražji sneg, da naju bo zasul s sekirama vred.

2. **Indijanec:** Pa se ti ne zdi, da se v tem mrazu polena lepše razletavajo?

1. **Indijanec:** Vsaj toliko jih morava nacepiti, da si bo gospod Friderik kuril vsaj do maja.

2. **Indijanec:** Veš, da je pravzaprav čudno, da si gospod Friderik sploh kuri svojo sobo?

1. **Indijanec:** Oprosti, če ta mraz gre na jetra celo nama, ki sva Indijanca —

2. **Indijanec:** Ali si ga kdaj spremljal na zimskih poteh? Zmožen ti je ves dan s krpljami orati sneg, na koncu pa zaspati pod smreko kot zajec. Pri moji duši, da zdrži več kot Indijanec.

1. **Indijanec:** Veš, kaj me je najbolj čudilo, ko sem ga nekoč spremljal iz Fond du Laca do La Pointa? Sedem dni v snegu skozi pragozd, da se razumeva! In misliš, da je na večer cepal od trudnosti kakor jaz? Kje pa! Ob ognju si je stikal oči ob tistem svojem brevirju, kakor že pravi tisti knjigi —

2. **Indijanec:** In zjutraj pred zoro spet spet buljil vanjo, komaj je zagorel ogenj, ne?

1. **Indijanec:** Jaz ne vem, če bi s krpljami na nogah zdržal dvajset milj — dvajset milj! — skozi snežen vihar kakor je on pred tedni — in vsenaokrog divjina brez žive duše.

2. **Indijanec:** Da bi krstil Indijanca, bi naredil kot nič tudi dvesto milj.

1. **Indijanec:** Bolj je kampilc kot mi, ki se imamo za sinove Niagare.

2. **Indijanec:** Če se samo spomnim, kako je bilo na tisti poti čez za-

ledenelo jezero iz La Pointa v Antonágon...

1. **Indijanec:** Le kako sta mogla tvegati kaj takega tik pred pomladno odjugo?
2. **Indijanec:** Kje pa naj človek misli, da led ne bo zdržal? In sprva sva z gospodom Friderikom kar lepo marširala —
1. **Indijanec:** Pravzaprav je po svoje fletno brisati jo čez brezmejno ploskev, s prepadi voda pod nogami, z vsemi tistimi ribami pod ledom...
2. **Indijanec:** Kar lepo sva jo rezala s kupom mašne opreme na hrbtu, ko je nenadoma zapihal jugovzhodnik. In začel lomiti ledeno ploskev!
1. **Indijanec:** Kako ti je bilo pri srcu, ko je med vama in med kopnim zavrvrjala voda?
2. **Indijanec:** In sva se znašla na otoku ledu! Si lahko predstavljaš! Zelena voda se je penila okrog naju, bila sva brodolomca na kosu ledu, jaz sem začel noreti —
1. **Indijanec:** In on?
2. **Indijanec:** Gospod Friderik pa, ko da nič ni. Mirno kleči na ledu in moli. Moral bi ga bil videti!
1. **Indijanec:** In veter se presuka in popelje ledeno ploskev proti obali, ali ne?
2. **Indijanec:** Kot na steklenem trajektu sva se pripeljala v Ontonágon, ti rečem.
1. **Indijanec:** Jaz mislim, da ima ta človek na svoji strani Velikega duha.
2. **Indijanec:** A odkar smo se odpovedali opojnim pijačam, bi lahko malo manj pridigal proti pijačevanju.
1. **Indijanec:** Pač naš očipvejski narodni greh, dragec, kakor je naš očipvejski narodni greh igranje za denar pa še kaj.
2. **Indijanec:** Poslušaj: si ti rad kristjan?
1. **Indijanec:** Ob žganju bi bil še rajši. In ti?
2. **Indijanec:** Še kar: kaj vem, tako se mi zdi, ko da lažje diham, če sem kristjan.
1. **Indijanec:** Veš, kaj se zdi meni v tej veri najlepše?
2. **Indijanec:** Kaj?
1. **Indijanec:** Da je tisti Veliki duh, ki je nad nami in nad vsem, dober. Pomisli, ko bi imeli nad sabo in nad vsem kako veliko svinjo!
2. **Indijanec:** Zame pa je najlepše to, da je po smrti še kaj, da je življenje.
1. **Indijanec:** Bi ti v nebesih rajši varil javorov sok ali pa lovil?
2. **Indijanec:** Veš, da nisem pomislil? Mogoče bi še najrajši ribaril, vrtal kakšen lep zelen led na jezeru in potem vlekel na trnku

izpod ledu kake ogromne postrvi...

1. **Indijanec:** Pa tudi jate galebov bi bilo lepo gledati pa loviti kožuharje pa brodirati po gozdovih, rdečih od jagod...
2. **Indijanec:** In gospod Friderik — kaj misliš, kaj bi on najrajši počel v nebesih?
1. **Indijanec:** Gospod Friderik? Po mojem bi najrajši sedel v sobi in pisal očipvejske knjige.
2. **Indijanec:** Pojdi no, narajši bi hodil okrog na krpeljah krščevat po kakšnem prav visokem snegu.
1. **Indijanec:** Morda pa bi še rajši govoril proti pijančevanju Očipvejcev.
2. **Indijanec:** Sneži pa, ko da bi se nebo cefralo.
1. **Indijanec:** Na, kako naj najdem temu polenu lice, da ga posadim...
(Glasbeni premor)

T r e t j i p r i z o r

Lefevre: Kar se je že davno napovedovalo, gospod Baraga, je zdaj dejstvo: breve iz Rima je tu.

Baraga: Tole novo breme me je torej čakalo v Detroitu, gospod škof.

Lefevre: Breve, s katerim njegova svetost Pij IX, ustanavlja apostolski vikariat Gornji Michigan in vas imenuje za apostolskega vikarja. Deo gratias! Kot prvo sprejmite čestitke svojega škofa, gospod Baraga.

Baraga: Hvala, prevzvišeni. A pri srcu mi je kakor spomladi pri Green Bayu, ko se je pod sanmi udrl led in sem se znašel v vodi z rokopisom očipvejskega slovarja...

Lefevre: Vaš naslovni škofovski sedež bo Amizonia.

Baraga: Amizonia?

Lefevre: Severno od Kavkaza! A moral sem pogledati v leksikon, da sem zvedel, kje je bila tista starokrščanska škofija. V škofa pa boste posvečeni 1. novembra v cincinnatski stolnici. Posvečevalec pa bo gospod nadškof Purcell...

Baraga: Če se bo našel kakšen škofovski Samarijan, da mi bo poskrbel potrebno: kapo, prstan, naprsni križec.

Lefevre: Ste pomislili na grb?

Baraga: Geslo bo beseda, ki jo je Gospod izrekel v Lazarjevi hiši v Betaniji: *U n u m e s t n e c e s s a r i u m*.

Lefevre: In na sedež vikariata?

Baraga: Sault St. Marie, prevzvišeni: bolj vas kot mesto, a dobre plovne zveze s tremi velikimi jezери.

Lefevre: No, teren so vam že nekaj razrahljali očetje jezuiti, ki imajo tam cerkev in šolo.

Baraga: Strah me je pomisliti, prevzvišeni, česa vsega vikariat ni-

ma: nima ne stolnice ne škofijske hiše — beseda dvorec mi ne gre z jezika —, nima duhovnikov ne stanovanj zanje...

Lefevere: Vsaj v začetku vam bodo pomagali očetje jezuiti.

Baraga: Sobico v svoji leseni hišici v Saultu mi bodo odstopili, upam. A sicer bo morala pomagati Evropa.

Lefevere: Mislite tja, gospod Baraga?

Baraga: Takoj po posvečenju, prevzvišeni. Na beračenje od Dunaja do Rima...

(Glasbeni premor)

Č e t r t i p r i z o r

Guthrie: Dobro jutro, komisar Wilson.

Wilson: O, kaj novega nam pove gospod zakladni sekretar Guthrie?

Guthrie: Lep junijski dan nad Washingtonom, gospod komisar.

Wilson: Upajmo, da tudi nad Virginijo, nad vsemi Združenimi državami, ali ne?

Guthrie: Prihajam v zadevi onega avstrijskega škofa, Friderika Bar...

Wilson: Baraga. Včeraj je bil tu. Zaradi stavbišča za novo cerkev v Saultu. Prošnjo za teren je utemeljil z argumentom, da nova škofija — on sicer govori o nekakšnem vikariatu, a to je katoliška sofistika, v bistvu je to škofija — potrebuje stolnice... A jo potrebujejo Združene države Amerike, kaj pravite, gospod sekretar?

Guthrie: Zato tudi prihajam, gospod komisar: da vidim, kakšna je bila vaša rešitev. Naš urad stoji namreč pred podobnim problemom. Ta uglajeni cerkveni knez se je vrnil iz Evrope —

Wilson: Ste slišali, gospod sekretar, da se je na Dunaju udeležil one pravljичne poroke cesarja Franca Jožefa in Elizabete?

Guthrie: O, niti malo ne dvomim, da mož zna sestiti k mizi s kralji. Nastop ima vsekakor gentlemanski, to mu moramo pustiti. Sicer pa je menda po rodu graščak. Iz Evrope se je torej vrnil z enajstimi duhovniki in z devetimi zaboji.

Wilson: Katoliškega fanatizma?

Guthrie: Cerkvenih potrebščin. In je zaprosil zakladni urad za oprostitve carine. Kako ste postopali vi v zadevi stavbišča, gospod komisar?

Wilson: Uglajenemu gospodu smo uglajeno odgovorili, da mu osrednja vlada stavbišča ne more odstopiti.

Guthrie: Lahko vidim v tem pravec, po katerem naj potopa tudi naš zakladni urad, gospod komisar?

Wilson: Cerkvene potrebščine, ste rekli: to se pravi?

Guthrie: Oh, križci, podobice, kelih, mašni plašči...

Wilson: Artikli, od katerih si ekonomija Združenih držav Amerike

ne bo prida opomogla, kaj?

Guthrie: Verska manija pa, gospod komisar.

Wilson: Je vaš urad mogoče že izračunal carinski znesek?

Guthrie: Je: 310 dolarjev, gospod komisar.

Wilson: Jaz bi bil zato, da jih rev. Baraga kar plača.

Guthrie: Jaz tudi. Bo malo manj razpoloženo tekal birmovat in pridigat po New Yorku...

(Zaključna glasba)

O zunanji ureditvi katoliške Cerkve

Katoliška Cerkev ima preprosto, razčlenjeno organizacijo, ki je razširjena skoraj po vsej zemlji. Ta organizacija je v službi vere in ljubezni in pomaga uresničevati bistveni namen Cerkve: božjo slavo in zveličanje ljudi.

Cerkev vodi papež, čigar naloga je vladati Cerkev s tem, da pospešuje in brani duhovni blagor. Njegovo stalno bivališče je v Rimu. Njegova oblast ni politična, a vendar skrbi za skupni blagor, za mir in edinost vsega človeštva. Pri njegovem delu mu neposredno pomagata zbor kardinalov, ki jih izbira sam, in rimska kurija, sestavljena iz kongregacij, uradov in sodišč. Papežu je dana tudi simbolična suverenost, ki je vezana na vatikansko mesto; to je zgodovinski ostanek nekdanje mnogo obsežnejše časne oblasti in mu omogoča, da izvršuje svoje poslanstvo v svobodi in da ima predstavnike v raznih državah — med katerimi so številne nekatoliške —, ki za to prosijo, in sicer v službi miru in duhov-

nih koristi katoličanov.

Vladanje Cerkve si deli papež s škofi, nasledniki apostolov. Vsak izmed njih v hierarhični povezavi s papežem vlada pokrajino (škofija), ki mu je zaupana; vsi škofje skupaj pa so deležni obenem s papežem skupnega vodstva vse Cerkve (škofovsko sinoda). Vsaka škofija je podoba vesoljne Cerkve. Škofom pomaga zbor duhovnikov, katerim so zaupana posebna področja škofije (župnije); tako je katoliški svet razdeljen v škofije in župnije. Kakor ima vsaka škofija svojo stolno cerkev, tako ima vsaka župnija svojo župnijsko cerkev, ki je središče bogoslužnega življenja vernikov.

Velik pomen v katoliškem svetu imajo redovi in redovniške družbe različnega imena (npr. jezuiti, benediktinci, frančiškani, dominikanci itd.) moške in ženske, duhovniške in laiške, ki se posvečajo molitvi ali apostolatu v svetu. Verske redove so ustanovile v različnih časih velike zgodovinske osebnosti, navadno svet-

niki. Svoje delo izvršujejo na posebnih delovnih področjih (v šolah, med mladino, v strežbi bolnikov, v misijonih ipd.) pod vodstvom svojih vrhovnih predstojnikov in v skladu s svojimi pravili ter v skupno korist Cerkve.

Ker je Cerkev nadnarodna, so njeni voditelji iz različnih narodov in Cerkev povsod prevzema kulturo in jezik kraja. Tako opravlja danes katoliška Cerkev svoje bogoslužje v približno 250 jezikih. Posebno mesto med jeziki pa ima latinščina, in to zaradi svoje povezanosti z rimsko Cerkvijo in zaradi svojega zgodovinskega pomena. Zato je v nekaterih vidikih latinščina glavni jezik Cerkve. Da bi v družbi urejeno živela in delovala, je Cerkev že v prvih časih sestavila nekaj zakonov, ki jih

stalno spopolnjuje in prilagaja ter so danes zbrani v zakoniku cerkvenega prava. V njem so zapisana zunanja določila za krščansko življenje, v njem so popisane pravice, dolžnosti in sankcije, v njem so določeni medsebojni odnosi hierarhije, verskih redov in vernikov ter očrtani odnosi Cerkve z državami.

Za gmotne potrebe cerkvenega vodstva in delovanje župnij, škofij, verskih redov in papeža sama Cerkev in med ljudmi skrbijo katoličani s prostovoljnimi darovi, in ti po dobroti in ljubezni, ki jo budi Sveti Duh v njihovih srcih. Cerkev torej tudi ni gospodarska in gmotna sila; zaupa se le v vodstvo božjega Duha.

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu)

OKROŽNICA O BOŽJI MATERI

Na Marijin praznik 25. marca je papež Janez Pavel II. objavil že pred meseci napovedano okrožnico o božji Materi. Okrožnica pomeni uvod v marijansko leto, ki se bo začelo letos na binkošti in bo trajalo do 15. avgusta prihodnjega leta. Marijansko leto naj bi bilo priprava na obhajanje 2000-letnice Kristusovega rojstva leta 2000.

Kaj je vsebina najnovejše papeževe okrožnice, že šeste, kar jih je doslej objavil? Okrožnica ima naslov — po začetnih besedah latinskega besedila — „Redemptoris mater“ (Odrešenikova mati). V njej papež riše podoba Matere božje na podlagi Svetega pisma in dokumentov drugega vatikanskega koncilna. Janez Pavel II. poudarja pomen nauka o Mariji za ekumenski pogovor ločenih kristjanov.

Dalje poudarja dolžnost, da se Cerkev zavzame za uboge, ker „ni

mogoče ločiti resnice o Bogu, ki rešuje, od razodevanja njegove posebne ljubezni do ubogih in ponižanih“. Dokument kratko omenja tudi pomen Marije za ženo današnjega časa, pri tem pa papež daje vedeti, da bo o vprašanju žene v Cerkvji napisal posebno okrožnico. V okrožnici Odreženikova mati je med drugim rečeno, da ob pogledu na Marijo lahko žena vidi, „kako lahko vredno živi svojo ženskost in doseže pravo uresničenje same sebe“. (Več o okrožnici v prihodnji številki!)

Premakljivi svečnik

Nekaj mesecev pozneje sem dobila poziv od šolskega nadzornika, naj pridem na pogovor. Vedela sem zakaj in me ni prav nič vznemirjalo. Zakon me ščiti, sem si rekla, česa naj bi se bala. Čakala sem poldrugo uro, preden me je nadzornik sprejel.

„Veste, zakaj smo vas poklicali, tovarišica?“

„Ne vem natanko, mislim pa, da zaradi tega, ker hodim v cerkev.“

„Vi hodite v cerkev? In to mi kar tako prostodušno poveste, kakor da hodite na sprehod.“

„Povem, ker mislim, da to ni noben prestopok. Nič, kar bi bilo proti zakonu ali kar bi bilo treba skrivati.“

„Morda res ni proti zakonu, čeprav se to z našo prosvetno prakso nikakor ne ujema. Toda nismo vas poklicali zaradi tega.“

„Zakaj pa potem?“

„Zaradi vašega različnega ravnanja z učenci. Zaradi različnih meril, ki jih uporabljate za ene in za druge.“

„Kako za ene in za druge, saj nimam dveh vrst učencev. Vsi so

samo moji učenci.“

„Morali bi biti. In morali bi tako delati, kakor pravite, toda tega ne delate. Prejšnji teden je neki učenec zamudil, pa ste ga strogo pokarali.“

„Da, spominjam se. Zamudil je že večkrat in drugi so vedeli povedati, da je postopal pred trgovino in si ogledoval izložbe.“

„Ta teden sta zamudila dva druga učenca. Ste ju prav tako pokarali?“

„Zamudila sta največ tri minute. Rekla sem jima, naj drugič prideta točno, da ne bosta motila.“

„Zakaj sta pa ta dva zamudila?“

„Bila sta v cerkvi. Sta ministranta in ta teden na vrsti. Verjetno je v cerkvi ta dan trajalo malo dalje.“

„In vi ju niste niti vprašali, kje sta bila.“

„Nisem.“

„Zakaj ne?“

„Ker sem vedela, da sta bila v cerkvi.“

„Zato ju niste niti pokarali niti opomnili. Vidite, kako ste pri-

stranski. S tem ravnate tako, z onim drugače.“

„Ravnam z vsakim tako, kakor mislim, da je prav in kakor zasluži. Oni je grajo zaslužil, ker je nalašč cdlašal in nalašč zamudil.“

„Ta dva pa še bolj, saj cerkev nima nič skupnega s šolo in šola s cerkvijo.“

„Toda ta dva učenca in velika večina drugih ima opraviti z obojnim, s šolo in cerkvijo, zato je prav, da upoštevamo oboje. Učencev v šoli ne moremo obravnavati tako, kot da vere nimajo, če pa vemo, da jo imajo, sicer delamo nasilje, ker ne upoštevamo danih resničnosti.“

„Prav glede tega se motite, tovarišica. V šoli moramo z otroki postopati, kakor da nimajo vere, in vi ravnate napačno in proti šolski morali, če ravnate z njimi kot verniki. Verniki so lahko doma ali v cerkvi, ne pa v šoli.“

„Ne rečem, da bi jih morali v šoli versko vzgajati. Dobro vem, da to ni namen naše šole. Toda ni prav in ne bi se mogla sprijazniti s tem, da bi morali v šoli z otroki ravnati, kakor da so ateisti, če pa to niso.“

„Zato smo vas pa poklicali, da se s tem sprijaznite. Niste vi poklicani za to, da bi dajali smer našemu izobraževanju. Vi se držite smeri, ki vam je predpisana, in ta smer je ateistična, to bi morali že davno vedeti. Vera in vse, kar je z njo v zvezi, je zasebna stvar in se šole ne tiče, šolska vzgoja mora iti mimo vsega tega.“

„Vendar...“

„Pazite, nisem rekel, da mora iti proti vsemu temu, ne proti, mimo. Vi se tega niste držali, zato vam moram izreči strog opomin. Sklenjeno je tudi, da odslej ne boste več poučevali matematike in slovenščine, ampak telesno vzgojo in petje.“

„Toda jaz imam kvalifikacijo za matematiko in slovenščino.“

„Imate strokovno kvalifikacijo, ne pa moralne. Vedite pa, če ne boste pametni, si boste zapravili še tisto malo moralne kvalifikacije, kolikor vam jo je še ostalo.“

„V besedi pametni je vključen tudi moj odnos do vere?“

„Odgovorite si kar sami. Dovolj ste pametni.“

„Odslej sem bila na šoli še večji kamen spotike. Nihče mi ni nikoli ničesar naročil, ni me obvestil o spremembah v urniku, skratka, življenje je postajalo neznošno in kmalu sem stala pred odločitvijo: ali spremenim stališče do vere ali pa zapustim službo.“

„Kako si se odločila?“

„Začela sem ob sobotah odhajati domov, da sem se umaknila in nisem bila vsem tako na očeh. Tako sem pa vse samo še bolj zapletla.“

„Zakaj zapletla? Saj so ti to v začetku sami predlagali.“

„Niso verjeli, da hodim domov ali pa so se delali, kakor da ne verjamejo. Šepetali so si, da hodim sem k vam, kajti začeli so znova razpihovati in raznašati mojo najstniško zaljubljenost. To me je najbolj bolelo. Odločila sem

se, da pustim službo. Odšla sem domov k očetu, ki mi ni prav nič očitāl, ampak me je bil zares vesel. Skrbelo ga je samo, kako bom delala doma; ko kmečkega dela že dolgo nisem vajena. Pa glede tega ni bilo nobene težave, saj sem v prostem času in med počitnicami vedno vse dni delala doma in sem bila tudi težkega kmečkega dela vajena.“

„Torej si zdaj doma?“

„Doma. In mi ni žal. Doma imam svoj mir, delam, kolikor morem in navsezadnje, kolikor hočem, čeprav me delo samo sili.“

„Misliš za vedno ostati doma? Se ti ne bo tožilo po otrocih?“

„Po njih se mi res toži in jih zelo pogrešam. Morda bom pa kmalu imela svoje, kdo ve?“

„O tem nisi nič povedala, da si poročena, Jasna.“

„Saj nisem. Še nisem. Povem pa odkrito, da imam fanta, ki ga imam zelo rada. Sosedov Drašek je in že od davnih dni gleda za mano. Nekoč mi je bil kar nadležen s svojo zaljubljenostjo, čeprav mi ni nikoli naravnost povedal, da me ima rad. V tem pogledu je nekoliko boječ. Vem, boji se, da bi ga morda zavrnila za vselej. Kakor hitro stopim na vrt, je tudi že on na drugi strani ograje in že slišim, kako polglasno mrmra vedno isti napev in isto zmaličeno kitico pesmi:

...nič ni v lice zarudela,
ko je stopil fantič pred njo.“

„Se reče, da čaka, da bo zarudela.“

„Tudi sama tako mislim.“

„Pa bo še dolgo čakal?“

„Ne vem. Zdaj že tudi jaz čakam, kdaj me bo ogovoril tako, da bom zarudela.“

„Veš, Jasna, potem mu pa kar ti položi v usta, kaj naj reče. Če je dober fant in te ima rad, se pa vzemita.“

„Mislim, da boljšega ne bi našla. Bister je, odločen tudi, ni bogat, kar je včasih velika prednost, je delaven in iznajdljiv.“

„Veren?“

„Seveda veren. Pri nedeljski maši bere berila in je že član župnijskega sveta.“

„Če je tudi staršem prav, pa začnita skupno življenjsko pot.“

„Staršem je prav. Se pravi mojemu očetu in njegovi materi. Prišla sem tudi z namenom, da vas lepo prosim, če bi me, se pravi naju prišli poročiti, ko bo tako daleč.“

„Bog ve, kaj vse do takrat še lahko pride. Vsekakor pa prav lepa hvala za povabilo. Če bom mogel, bom prišel, saj se lahko zgodi, da prav takrat pride kaj takega, da ne bom mogel zapustiti župnije. Kaj pa bo vaš župnik rekel, če se bom vsiljeval za poroko?“

„Saj se ne boste vsiljevali. Bom že vse tako uredila, da bo prav. Naš župnik je zelo dober in uvideven človek. Hvala, da ste mi obljubili!“

„Poznam ga in vem, da mu bo prav. Rekel sem kar tako.“

„Prišla sem tudi zato, da se vam zahvalim.“

„Za kaj? Saj ni za kaj.“

„Srečanje z vami mi je dajalo veliko poleta v mojem čustvenem in razumskem svetu. Ne vem, kakšna bi bila moja mladost, če takrat ne bi srečala vas. Veliko vam dolgujem.“

„Ne meni, Jasna. Njemu, ki nas vodi, ki drži nitke našega življenjskega spleta v svojih rokah. Misliš, da bi se ti kdaj odločila za fanta, ki ga zdaj imaš, če ne bi tako npletela v službi? Tudi to je lahko milost, čeprav bi kdo drug imel to za veliko nesrečo.“

„Še to bi rada vprašala, ste zadovoljni tukaj? Ni nekoliko odroččen kraj?“

„Hvala Bogu, da je. Rad bi, da bi bil še bolj odroččen. Tu imamo še svoj mir, zmeren utrip življenja brez nespametne naglice. Imamo še kar dovolj časa, da se zberemo, pogovorimo, stvari premislimo in presodimo. V mestnem in v marsikaterem vaškem okolju tega ni več. Sam nemir, sama hita, neprestani novi vtisi, ki pa človeka bolj izpraznijo, kot napolnijo.“

Nekaj me pa zares teži. To, da se nam vasi naše župnije vedno bolj praznijo. Mnogim se zdi, da to tukaj ni pravo življenje. Odveč jim je mir in tišina, želijo si hrupa, neprestanega hitenja, naglice, želijo si biti nekje zunaj sebe, ne pa v sebi. Želijo veliko imeti, ker cenijo človeka samo po tem, kako je oblečen, kakor je počesan ali kuštrav, kakšen avto ima. Ne cenijo pa človeka po tem, kakšen je, kaj je, kako misli, čustvu-

je in kakšen je njegov notranji svet.

Zato tudi versko življenje peša. Ko sem prišel sem, je bila cerkev nedeljo za nedeljo polna. Sedaj so nekateri prostori kar naprej prazni, zasedeni morda samo na božič in veliko noč. Saj ni mnogo takih, boleče pa je le. Otroci je čedalje manj, ker mladi izgubljajo čut za žrtev, poleg tega pa se ljudi loteva strah pred prihodnostjo: ali bi sploh bilo prav imeti več otrok, ko pa vse kaže na to, da gremo neizbežno v tretjo vojno? Naj rodimo otroke za klanje, se sprašujejo.“

„Ne samo vojne. Nekateri se še bolj bojijo razvrata, razbrzdanoosti, ki je tako pogostna med mladino. O tem smo veliko govorili na naši šoli. Za kaj pravzaprav vzajamo naše otroke? Kaj jim sploh naša vzgoja lahko daje. Če razgrajajo od dolgočasje in brezcilnosti, jim ponujamo disko klube, ples, hrup, kakor da bi to moglo mladega človeka zadovoljiti in notranje napolniti. Morda jim lahko ponudimo še šport, tekmovanja, toda za to so navdušeni le redki, ker terja veliko napora, ki ga mnogi ne zmorejo.“

„Šport je sicer lepa stvar, toda tudi šport ne more odgovoriti na življenjska vprašanja.“

„Prav to sem rekla kolegom in kolegicam: odgovorite jim na vprašanje o smislu, smislu življenja, bivanja, dela, trpljenja. Pa so mi rekli: Ti si nora, saj o tem nihče ničesar ne ve. Na ta vpra-

šanja so vsi ti nekoč znali odgovoriti na pamet, zdaj se pa sprenevedajo in odgovora sploh ne iščejo.“

„Tudi zato ne, ker preveč enostransko poudarjajo samo človekov razum, čustveni svet pa zanemarjajo, kakor da to ni vrednota, ki bi se ji bilo vredno posvečati. Človek pa je predvsem čustveno bitje in se največkrat ravna po čustvenih in ne po razumskih nagibih. Toda to posega že v duhovno območje človeškega bistva, zato se mnogi temu raje izognejo. Brez svoje duhovne plati pa je človek res samo predmet, s katerim se da rokovati, manipulirati pravimo, pa ne rokovati v prijateljskem smislu, ampak tako, da z njim poljubno ravnaš po svoji volji. Zato je šola danes, ne samo pri nas, ampak menda povsod po svetu, neka pretanjena prevzgoja k tej ali oni ideologiji, od predšolske dobe pa vse do konca univerze. To pa pomeni nesvobodo mnogih na račun svobode nekaterih. Tako manjšina vsiljuje svoj način mišljenja, znanja, obnašanja vsem drugim. Mladina to čuti, čeprav o tem ne razmišlja, in se brani s surovostjo, nasilnostjo, z rušenjem vseh tabujev, zato ji ni nič sveto, nič častno in tudi nič vredno. Razvrednotiti hoče vse vrednote.“

„Ravno zaradi tega pomisljam, ali naj grem jeseni nazaj v razred ali ne. Vse moje prizadevanje vzgajati k poštenosti, k resnosti, vzgajati za vrednote, postaja bolj in bolj prazna stvar. Kakor v glu-

hi log kličem in me nihče ne poslušaja. Večina se mi posmehuje.“

„Nekoliko prečno gledaš, Janina. Pri vsem, kar delaš z dobro voljo in prepričanjem, nekaj ostane. Ni treba, da bi ti to morala vedeti. Ti seješ, nekdo drug bo pa žel.“

„Da nekaj ostane? To, da se ob valeti napijejo kot živina? Da je treba več kot pol dekletom izpirati želodce zaradi zastrupljenja z alkoholom, da kot pijane klade ležijo na cesti in ovirajo promet? In še hujše! Lani so na valeti neke srednje šole učenci ubili svojega součenca. Vrgli so ga na tla in tolkli po njem tako dolgo, da je izgubil zavest in je čez nekaj ur v bolnišnici umrl.“

„Strašno! In zakaj so to naredili?“

„Branil je svoje dekle.“

„So tudi deklet pretepli?“

„V pijanosti in razvratu so zahtevali, naj se tudi ona sleče do golega, kakor so se slekle nekatere druge brez grožnje in prisiljevanja, kar tako, da pokažejo, da jim ni mar nobenega predpisa, nobene morale, nobenega tabuja. Ta pa ni hotela, gotovo tudi zaradi svojega fanta ne. Ko so jo hoteli sleči s silo, jo je njen fant začel braniti. Vnel se je splošen pretep in fanta so dobesedno do-tolkli.“

„So jih zaprli?“

„Ni bilo pravega krivca. Vsi so se izgovarjali, da so bili tako pijani, da se sploh ne spominjajo, če so bili pri pretepu zraven, če-

prav imajo vsi polno bušk in podpludb.“

„Pijani so gotovo bili, saj v treznosti kaj takega ne bi počeli.“

„Kako ne bi bili pijani. Bilo jih je petindvajset, spili so pa petintrideset litrov vina. Steklenic žganih pijač niso šteli. Plačali niso nič, ker so se po pretepu razbežali.“

„Torej le niso bili tako pijani, da ne bi vedeli, kaj delajo.“

„Najhujše je to, da jim ni bilo niti žal. Niti zaradi zločina, ki so ga storili, niti zaradi fanta, ki je izgubil življenje. Hodijo okrog, kakor da se ni nič zgodilo.“

„Kakor da nimajo vesti. Saj to je najhujše, da danes toliko ljudi ne ve in ne čuti, kaj je odgovornost.“

„Saj jih k neodgovornosti vzgajamo. Pred kom naj bodo odgovorni, če ni Boga? Pred zakonom? Temu se je treba samo izogniti in pred ljudmi ostati čist, potem je vse v redu.“

„Staro izkustvo: če Boga ni, je vse dovoljeno.“

„Toda kako bodo ti, ki so storili ta zločin, mogli to prenašati? Kajti to je pravi zločin, pa če ga časopis stokrat razglaša samo za mladostno objestnost. Ali jim ne bo neprestano pred očmi zavest, da so krivi smrti sočloveka?“

„Vest se da tudi ubiti, da ne očita več, da več ne vpije. Zato pa je potreben hrup, naglica, hitenje, da človek preslepi sam sebe in se odtegne odgovornosti.“

„Le kako je mogoče, da se človek tako zlahka pokvari. V pr-

vem razredu je mehak kot vosek, v četrtem je razgrajč in vese-ljak, v osmem pa marsikateri izmed teh že pokvarjenec.“

„Zato mi je že pri prvem obhajilu otrok boleče pri duši ob misli, kaj bo neki iz teh dobrih malih otrok čez nekaj let. Vsi sicer hodijo do konca osemletke k verouku razen redkih izjem. Toda v šestem, zlasti pa sedmem in osmem razredu čutim, kako daleč smo si z nekaterimi vsaksebi, kako nekatere verouk ne zanima prav nič in kako se mi pri razlagi stvari, ki so za življenje tako zelo važne, samo pomilovalno nasmihajo, kakor da so že davno prerasli te stvari in veliko bolje vedo, kako je treba živeti in kaj je sreča, kakor jim morem to jaz dopovedati. K maši sicer še tudi hodijo, toda njihovo vedenje kaže, da so sicer telesno navzoči, njihovo srce in pamet pa je nekeje čisto drugje.“

V osmem razredu odhajajo iz šole in od verouka. Pri slovesni izpovedi vere, ki jo naredijo ob tej priložnosti, se obvezujejo, da bodo tudi odslej vsako nedeljo pri maši, da se bodo udeleževali mladinskega verouka, toda za nekatere je vse to samo beseda, prazna in neresna obljava. Hudo mi je, ker to vem in to ve že tudi marsikateri izmed njih, pa k tej slovesnosti kljub temu pridejo.

Za tega ali onega fanta je to tudi zadnja maša za dolgo vrsto let, ali pa celo za vselej. Toliko je vsega, kar jim pomeni več kot maša. Za enega je to šport, tekma, ki je ne sme zamuditi, za drugega morda napet film, ki je

prav takrat na programu, tretjemu je ljubša gostilna z zadimljenim zrakom in vinsko soparico ter z družbo, ki je pijana same sebe, svojih odlik in sposobnosti, ki se pri pitju še podeseterijo.“

„Mislila sem, da kaj takega pri vas ni. Mislila sem, da ste tu kakor na kakšnem srečnem otoku, kjer je kvečjemu včasih nekoliko dolgčas.“

„Tak je zunanji videz, to je res. Toda v globini življenja ni dosti razlike med mestom in vasjo, saj iz mesta prihajajo vplivi, ki se jim ni mogoče upreti. To zmorejo samo najmočnejši, drugi pa jim bolj ali manj podležejo.“

„Žal mi je, da nisem študirala teologije. Lahko bi vam pri vašem delu pomagala.“

„To je res. Zdaj mi pomaga sestra, Barica. Poučuje verouk v drugem, tretjem in četrtem razredu. Otroci jo imajo zelo radi, ker zna z njimi prav lepo ravnati.“

„Kje pa imate mladinski verouk?“

„V cerkvi. Zakristija je premajhna, saj se mladinskih srečanj udeležuje lepo število mladih. Prihodnje leto pa bomo že v novih prostorih in nam bo lažje. Mladi so še kar delavni. Berejo berila, raznašajo verski tisk, imamo pa tudi majhen triglasni zbor, ki poje enkrat na mesec pri maši.“

„Vidite, prej ste pa nekaj tožili.“

„Približno petina po osnovni šoli pretrga stike s Cerkvijo. Prav ta petina me boli, čeprav je dru-

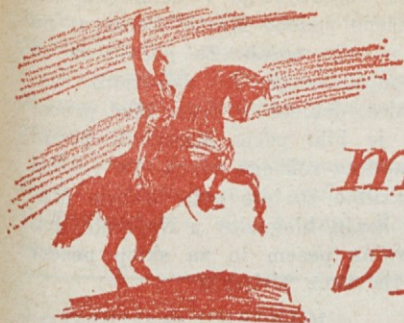
gih še kar lepo število.“

„Zdaj imate že izkušnje, kako je s temi. Ali se ti potem čisto izgubijo?“

„Bog ne daj! Med temi je zopet približno polovica takih, ki se pozneje znajdejo in se zopet vključijo v versko življenje. Zelo mi ležijo na srcu samo civilni zakoni, ki jih sicer zdaj še ni veliko, toda njihovo število počasi narašča. Moram povedati, da takih, ki bi lahko sklenili cerkveni zakon, pa nočejo, da takih ni veliko, večinoma so to zakoni, ki bi jih pred Cerkvijo takoj sklenili, če bi bilo mogoče. To so civilni zakoni, kjer je eden izmed njiju že bil poročen, pa se je ločil.“

„Takih je sedaj povsod precej, toda ali se ne da tem prav nič pomagati? Tem namreč, ki bi se radi cerkveno poročili, če bi mogli. Včasih sem o tem premišljevala, pa mi ne gre v glavo sledeče: Nekdo se pregreši, recimo da stori hud greh. Če se kesa in sklene, da se bo poboljšal, se mu greh odpusti pri dobri spovedi. Zato lahko prejema zakramente. Drugi pa se je zagledal v ločeno osebo in med njima je zares prava velika ljubezen.“

Civilno se poročita, imata otroke, recimo dva, tri. Po letih mu je žal, da je prišlo tako daleč in bi rad zopet prejemal zakramente, pa ne more, ker je samo civilno poročen. Kaj naj naredi? Naj pusti to drugo ženo in otroke? Tega vendar nihče ne more zahtevati od njega. To bi bilo nečloveško.“

med nami v Argentini

32. Slovenski dan

Na belo nedeljo, 26. aprila, je bil 32. Slovenski dan. Letos je bil na Pristavi v Castelarju. Ob 10. uri so se začeli zbirati gostje in narodne noše, ob 10.30 je ob sprejemu pozdravil predsednik Pristave dr. Julij Savelli škofa dr. Janeza Jenka in msgr. Franca Boleta, ob 11 je bilo dviganje zastav in slovesna koncelebrirana sv. maša. S škofom so somaševali delegat dr. Alojzij Starc, msgr. Bolé, castelarski dušni pastir France Bergant, Ladislav Lenček CM, Jože Škerbec, dr. Jure Rode, Franci Cukjati in Ignacij Štrancar iz Kalifornije. Med mašo so peli združeni mladinski zbori iz Slomškovega doma, San Justa in Pristave pod vodstvom lic. Tineta Selana. Zavorljvo jutranjega dežja, ki je namočil vrt, je bila maša na balkonu, verniki pa so bili tlakovanem dvorišču. Škof je v pridigi priporočal zvestobo Cerкви in narodu.

Po skupnem kosilu je bil na prostem gledališki prikaz zadnjega ustoličenja koroškega vojvoda na Gosposvetškem polju. Pri množični igri

Poslednje ustoličenje je sodelovalo okrog 100 igralcev, pevske vložke je pel 120-članski mladinski zbor pod vodstvom dr. Julija Savellija, na orglah je spremljala Anka Savelli Gaserjeva, mogočno sceno je izdelal Tone Oblak, kostume pa zamislila in oskrbela Magda Češarkova. Sodelovali so tudi 4 trobentači, scenško oprémo je oskrbel Rudi Gričar, ozvočenje Jure Fajdiga in Sandi Gaser. Ob koncu se je vsem sodelujočim zahvalil predsednik Pristave dr. Savelli, škof Jenko pa je izjavil, da tako množične in veličastne predstave še ni doživel. Slovenskega dneva se je udeležilo okrog 1200 rojakov.

Birma naših otrok

V nedeljo 3. maja, je bila birma v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Ob 15. uri so se birmanci z botri, narodnimi nošami, ministranti, duhovniki in birmovalcem škofom dr. Janezom Jenkom napotili iz sloslopja don Boscovega zavoda v cerkev. S škofom so somaševali delegat dr. Alojzij Starc, msgr. Franc

Bole, Janez Petek CM, Tone Rant SDB in Janez Grilec iz Venezuele. V pridigi je škof govoril o vsebini in pomenu zakramenta birme. Birmanih je bilo 82 deklic in 75 dečkov. Mašni napovedovalec je bil Marjan Loboda, mašni berili sta brala, prof. Tine Vivod in Danica Malovrh. Med mašo je pel zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija in ob spremljanju na orglah Anke Savelli Gaserjeve. Po obredu so se birmanci z birmovalcem fotografirali.

Romanje v Luján

Na drugo nedeljo v maju, 10. maja, je bilo vsakoletno romanje v največje Marijino božjepotno svetišče v Lujánu. Izredno lep jesenski dan je omogočil izredno udeležbo rojakov. Prišlo jih je okrog 3 tisoč, največ seveda, iz vseh predelov Vélikega Buenos Airesa, zastopniki pa so bili tudi iz Rosaria, Bariloč, Córdobe in od drugod. Romarska maša je bila ob 10. uri. S škofom Jenkom so somaševali delegat dr. Stare, msgr. Bolé in štrancar. Med mašo je vodila ljudsko petje skupina mož in fantov pod vodstvom Ivana Rodeta, orglal pa je med mašo in pri popoldanski pobožnosti organist Gabrijel Čamerinik. Dušni pastirji so spovedovali, mašni napovedovalec je bil Tone Rodé ml., berili sta brala Lojze Lavrič ml. in Mimi Bokalič.

Popoldanska pobožnost se je začela ob 14.45 z govorom msgr. Boleta, nato se je razvila mogočna procesija. Za križem in zastavami so se zvrstili šolski otroci z učiteljstvom, možje in fantje, kip luhanske Mari-

je so nosili fantje v belih srajcah, okrašeno podobo Marije Pomagaj pa v narodnih nošah. Za podobama so šli ministrantje in duhovnikii, redovnice, dekleta in žene. Med procesijo je bilo petje Marijinih pesmi in molitev rožnega venca. Po vrnitvi v baziliko so bile pete litanije Matere božje, blagoslov z Najsvetejšim, zahvalna pesem in za sklep pesem Marija skoz življenje.

Iz naše kronike

Ob 25-letnici zavoda presv. Srca Jezusovega na Paternalu, ki ga vodijo šolske sestre, je bila v cerkvi sv. Neže 24. aprila zvečer zahvalna večerna maša. Somaševanje je vodil buenosaireški pomožni škof Mirás. Po maši je bila na farnem dvorišču zakuska. V tem zavodu je bilo prva leta po prihodu l. 1948 v deželo več dečkov slovenskih družin. Hišni duhovnik zavoda je dr. Jure Rode.

V soboto 8. maja na 3. kulturnem večeru Slovenske kulturne akcije je predaval msgr. Franc Bolé o verskem tisku v domovini.

14. maja je na sestanku Zveze slovenskih mater in žena, predaval dr. Jure Rode o katoliškem shodu Slovencev v Argentini.

V soboto 16. maja je v Slovenski hiši predaval o naših narodno-družbenih vprašanjih ob katoliškem shodu Slovencev v Argentini Božidar Fink. Večer je bil pod okriljem Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva.

V nedeljo 17. maja je Slovenski dom v Carapachayu slavil 27. oblet-

nico svojega Slovenskega doma z mašo, skupnim kosilom, kulturnim in družabnim programom.

V soboto 16. maja je bila v Slomškovem domu mladinska plesna prireditvev.

20. maja je na sestanku sanmartinske Lige žena-mati predaval Rudolf Smersu o dr. Antonu Korošču.

NAVODILO O UMETNEM OPLOJEVANJU

10. marca 1987 so v Vatikanu objavili dokument, ki se ukvarja z aktualnimi problemi biomedicinskega raziskovanja in posegov v človeško razplojevanje. Dokument je časnikiarjem predstavil prefekt rimske kongregacije za verski nauk, kardinal Joseph Ratzinger.

V zakonu Cerkev ne odklanja vseh metod umetnega oplojevanja, vsekakor pa tiste, kjer hočemo otroka „producirati in ne zaploditi“, kakor recimo pri oploditvi v epruveti. Tako je dejal pri predstavitvi vatičanskega dokumenta kardinal Ratzinger. Po njegovem prepričanju je zakonsko ljubezensko dejanje edina „vredna zibelka“ novega človeškega življenja, in ga ni mogoče nadomestiti z nobeno tehnično metodo.

Nasprotno pa so posegi, ki izvršenemu zakonskemu dejanju pomagajo doseči cilj oploditve, moralno dopustni, je dejal kardinal. O teh metodah Cerkev v dokumentu namenoma ne govori. Vendar pa jih je mogoče etično zagovarjati samo, če je prizadeti par poročen. Tako v vatičanskem dokumentu ni nobenega

stavka o metodi „Gift“. Ta omogoča nosečnost z umetno oploditvijo, in sicer tako, da možovo seme po zakonskem ljubezenskem dejanju vnesejo v ženine jajcevote. Toda ta metoda pomaga samo ženam, ki zaradi motenj v delovanju jajcevodov ne morejo imeti otrok.

Kardinal Ratzinger je poudaril, da vatičanski dokument zelo spodbuja medicinsko raziskovanje, naj razvije metode zoper sterilnost. Vendar pa mora biti človek vedno subjekt.

Za Cerkev je nesprejemljivo, da bi sodobno „produkcijško logiko“ prenesli tudi na človeško razplojevanje. Cerkev ne sprejema „usodnega prepričanja“, da je za smisel in vrednost ravnjanja odločilen samo človekov namen. Tudi pošten namen še ne zadošča, da bi uporabo kake biotehnične metode imeli za moralno dovoljeno. Ker ni vse, kar je tehnično mogoče, tudi že moralno dopustno, Cerkev ne more skleniti niti najmanjšega kompromisa z mnenjem, po katerem je subjektivna želja edino merilo za opravičilo kakega medicinskega posega.

Tako prizadevanja napolnjujejo vse ljudi, ki jih skrbi usoda človeštva — verne kakor neverne — z veliko skrbjo, je rekel kardinal in opozoril na probleme okolja in vprašanja o jedrski energiji. Danes mora iti za to, da znanost „včlenimo v resnično humanistično kulturo“. Če torej Cerkev odklanja nekatere poskuse in tehnike človeškega razplojevanja, se s tem v resnici zavzema za človeka, za njegovo dostojanstvo in njegov blagor.

KJE JE RAJ

LETO 54

JUNIJ 1987

UVODNIK	Sodbo prepuščamo Bogu (Rudolf Smersu) .	257
KATOLIŠKI SHOD	Katoliški shod za našo rast (Milan Magister)	260
VERSKA ČLANKA	Prvi petki — še sodobni? (Lojze Kukovica)	264
	Fizično-duhovna vsakdanjost (Vladimir Kos)	266
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Pastoralni obisk Janeza Pavla II. v Argentinini (Jože Škerbec)	269
	Okrožnica o Svetem Duhu Janeza Pavla II. (Rafko Valenčič)	297
	O zunanji ureditvi katoliške Cerkve (Tajništvo za nekristjane)	308
	Vatikansko navodilo o umetnem oplojevanju	319
OB SPOMINU NA JUNIJSKE DOGODKE	Begunka (Mirko Kunčič)	258
	Minister in pokoli (Ciril Preželj-Jakob Kvas-Otmar Mauser)	276
	Nepozabni v naših srcih (Jože Krivec) ...	283
	Misel na tiste dni (Rezi Marinšek)	286
	Pro defunctis (Severin Šali)	287
	Magistrale 1. venca (France Balantič) ...	296
NAŠA VPRAŠANJA	Škof Jenko in msgr. Bolé sta nas obiskala .	274
	In življenje teče naprej... (Franc Pernišek)	289
	Slovenci v San Martinu (Rudolf Smersu)	293
	Mirno življenjsko jesen vam želimo, g. Petkovšek (Rezi Marinšek)	295
	Med nami v Argentini	317
LIK BARAGA	Duh Velikih jezer (Alojz Rebula)	301
POVEST	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar)	310

AÑO 54

JUNIO 1987

Malo za šalo . . .

„Naše kopališče ima tri bazene: enega s toplo vodo, drugega z mrzlo, tretjega pa brez vode.“

„Za koga je pa bazen brez vode?“

„Za neplavače.“

— — —

Blaž piše od vojakov materi: „Draga mama! Ker vem, da bereš počasi, ti pišem počasi...“

— — —

Teta piše nečaku v mesto, ki študira: „Hotela sem ti priložiti nekaj denarja v pismo, pa je kuverta že zalepljena.“

— — —

Marx želi nazaj na zemljo, pa ga sv. Peter vpraša:

„Zakaj hočeš na zemljo?“

„Rad bi povedal še en stavek.“

„Katerega?“

„Proletarci vseh dežel — odpustite!“

— — —

„Ali imate tri sekunde časa?“ vpraša gledavec po nogometni tekmi sodnika.

„Imam.“

„Potem mi, prosim, povejte vse, kar veste o nogometu!“

— — —

Zakonski par sedi v kinu.

Žena: „Bogve, če se bosta na koncu poročila.“

„Čisto gotovo! Takšni filmi se ne končajo nikdar dobro.“

— — —

Ljudožerec lepi ugrabljeni belki: „No, mi ostljiva, sedaj lahko izbi-rate: Ali imate rajši mesto v mojem srcu ali v mojem želodcu?“

Uvoženo iz Slovenije

Naša sredstva družbenega obveščanja zamolčijo javnosti vse tisto, kar jo najbolj zanima.

— — —

Niso krivi tisti, ki gladovno stavkajo, ampak tisti, ki so preveč pojedli.

— — —

Naši sovražniki ne bi v našem sistemu spreminjali ničesar.

— — —

Diktatura nima pri nas nobenih priložnosti, ker imamo vse v svojih rokah.

— — —

Ljudstvo so najbolj zadolžili njegovi največji sinovi.

— — —

Ko so na oblasti tisti, ki vse vedo, ni priložnosti za tiste, ki nekaj vedo.

— — —

Če so dolžni nedolžni, ni čudno, da smo nedolžni dolžni.

— — —

Ni vsakdo, ki grabi, kmet.

— — —

Boljše je biti otrok revolucionarja kot otrok revolucije.

— — —

Domovina vam bo večno hvaležna za tisto, česar zanjo ne boste več storili.

— — —

Vse gre na račun delovnega ljudstva. Na račun tistih zgoraj gredo samo šale.

— — —

Sovražnik ne spi, toda tudi mi nimamo več mirnega spanja.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. —AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1987. \$ 42, drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.